ಕಾವ್ಯಾಲಾಪ

ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಯ ನಡುವೆ ಕುಳಿತು ನೋಡದೆ ಹೊರಗೆ
ತನ್ನ ತಾವೇ ಸರ್ವ್ಲೋಕವೆಂದೆಣಿಸಿ
ಲೋಕನಾಯಕ ತಾನು, ತನಗೆ ಸಮನಾರಿಲ್ಲ
ಎಂದೆಂಬ ಬರಿ ಬಯಲು ಭ್ರಾಂತಿಯೇಕೆ? ೧

ತನ್ನ ತಾ ಕಂಡು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಿ
ಹುಬ್ಬು ಹಾರಿಸಿ ನಕ್ಕು ಮೀಸೆ ತಿರುವಿ
ಸನ್ನುತನು ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸಕಲಗುಣ ಸಂಪನ್ನ
ತಾನೆಂಬ ಮಂಗ ಮರುಳಾಟವೇಕೆ? ೨

ತಾನು ನುಡಿದುದೆ ವೇದ, ತಾನು ನಡೆದುದೆ ಮಾರ್ಗ
ತಾನು ಕಂಡುದೆ ಸತ್ಯವೆಂಬ ಹಮ್ಮೇಕೆ?
ತಾನೆ ರಸಿಕರ ರಸಿಕ, ಕಲಿಯುಗದ ಮನ್ಮಥನು,
ಎಂದೆಂಬ ಬಡಿವಾರ ಬಿಂಕಬಿಮ್ಮೇಕೆ? ೩

ಹಳೆಯದೆಲ್ಲವು ಹೊಲ್ಲ, ಹಾಕು ಬೆಂಕಿಗೆ ಎಲ್ಲ,
ಹೊಸದೊಂದೆ ನಲ್ಲದೆನುವೀ ಕೂಗು ಏಕೆ?
ಹಳಬರೆನಿಸಿದ ನಿನ್ನ ಹಡೆದ ತಾಯ್ ತಂದೆಗಳ
ಕೊ ಲಕೊಯ್ಯದೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವೆಯೇಕೆ? ೪

ಹಳತು ಹೊಸತೆನ್ನುವೀ ಮಾತು ಬಲು ಹಳೆಯದು,
ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರು ಹೊಡೆದ ಹುಯಿಲು ತಮಟೆ;
ಒಳಗೆ ಹೂರಣವಿರಲು ಹಳತೇನು ಹೊಸತೇನು?
ಕಾಲಪುರುಷನಿಗಿಲ್ಲವದರ ತಂಟೆ. ೫

ವೈವಿಧ್ಯವೇ ಜಗದ ಜೀವನದುಸಿರಾಗಿರಲು
ಏಕರೀತಿಯನೆಲ್ಲರಿಗೆ ವಿಧಿಸಬಹುದೆ?
ಅವರವರ ಗೈಮೆಗಳಲವರವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ-
ವರಳಲದೆ ಮೆಚ್ಚಲ್ತೆ ಪರಬೊಮ್ಮಗೆ? ೬

ತನ್ನ ನಡೆಯೇ ಪ್ರಗತಿಯಿನ್ನುಳಿದುದಪ್ರಗತಿ
ಎಂಬ ತಿಳಿವಳೀಕೆಯಿರೆ–ದೇವರ ಗತಿ!
ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿವ ನಳ್ಳಿ ತನ್ನಯ ನಡೆಯ
ಮುಂದುಗತಿಯೆಂದೆ ತಿಳಿದಿರುವುದಲ್ತೆ! ೭

ಪ್ರಗತಿಯೆಂಬುದು ಮಹಾ ಕಾಲಚಕ್ರಚ್ಛಾಯೆ,
ಅದರ ತಿರುವಿನೊಳೆಲ್ಲ ಕೆಳಗು ಮೇಲು;
ಈಗ ಮೇಲೇರಿದುದು ನಾಳೆ ಕೆಳಗಿಳಿಯುವುದು,
ಕೆಳಗಾದುದಿನ್ನೊಮ್ಮೆ ತಾನೆ ಮೇಲು! ೮

ಕೋಗಿಲೆಯೆ ಹಾಡದಿರು, ನವಿಲೆ ಕುಣಿದಾಡದಿರು,
ಝೇಂಕಾರ ಮಾಡದಿರು ಮರಿದುಂಬಿಯೆ;
ನೇಸರೇ ತೊಳಗದಿರು, ಚಂದ್ರನೇ ಬೆಳಗದಿರು,
ತಾರೆಯೇ ಮಿನುಗದಿರು–ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ೯

ಕಡಲೆ ನೀ ಮೊರೆಯದಿರು, ತೊರೆಯೆ ನೀ ಹರಿಯದಿರು,
ಮುಗಿಲೆ ತೇಲದಿರು ಬಾನ್‌ಸರಸಿಯಲ್ಲಿ;
ಹುಡುಕುತಿಹೆ ಯಾರನ್ನು ಸಡಗರದೆ, ಓ ಪವನ,
ಎಡೆಯಾಡಲುಂಟೆ ನಿನ್ನಗಿನ್ನು ಮುಂದೆ? ೧೦

ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತರು–ಪೂಜ್ಯ ವಾಲ್ಮೀಕಿ, ವರ್ಡ್ಸ್‌ವರ್ತ್,
ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್, ಕಾಳಿದಾಸಾದಿ ಕವಿಗಳ್
ತಮ್ಮ ಕವಿತೆಯ ವ್ಯರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿಹರಂತೆ
ನಿಮ್ಮ ನಡೆಬಿಡದೆ ಬಣ್ಣಿಸುತ ಹೊಗಳಿ! ೧೧

ಆ ಕವಿಗಳಂತೆ ಹಳತಾಗಿ ಹೋಗಿಹರಂತೆ
 ಕವಿಗಳೆನಿತೋ ಮಂದಿ ಇಂದಿನವರು;
ಈ ಕತದಿನೆನ್ನ, ಕವಿಮಿತ್ರನರಿಕೆಯ ಕೇಳಿ:
 ಸಾಕುಮಾಡಿರಿ ನಿಮ್ಮ ಚಲನವಲನ. ೧೨

ಓ ಪ್ರಕೃತಿದೇವಿ, ಪ್ರಪಂಚ ಪಂಚಪ್ರಾಣಿ,
 ಸೃಷ್ಟ್ಯಾದಿ ಸಂಭೂತೆ, ಲೋಕಮಾತೆ!
ಓ ರುದ್ರರಮಣೀಯೆ, ಶಕ್ತಿಸ್ವರೂಪಿಣಿಯೆ,
 ನಿತ್ಯನೂತನೆ, ವರದೆ, ನಾಶರಹಿತೆ! ೧೩

ನೀಲಮೇಘವೆ ಕುರುಳು, ತಾರೆಗಳೆ ಮುಡಿಹೂವು,
 ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರೆ ಕಣ್ಣು, ನೆಲವೆ ಒಡಲು;
ಸಾಲು ಬೆಟ್ಟಗಳೆಲ್ಲ ಕಾಲುಕೈಗಳು ನಿನ್ನ,
 ಹೊದಿಕೆ ಹಾಸುಗೆ ನಿನಗೆ ಬಾನುಕಡಲು; ೧೪

ನಿನ್ನ ಸುಯ್ಯೆಲರೆ ಸುತ್ತಲು ಸುಳಿವ ತಂಬೆಲರು,
 ನಿನ್ನ ಮೈಗಂಪೆ ಸುಮಗಳ ಸುಗಂಧ;
ನಿನ್ನೊಲವಿನೊರತೆ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನ ಸವಿಸೋನೆ,
 ಪಕ್ಷಿಕೂಜನ ನಿನ್ನ ಮಧುರಗಾನ. ೧೫

ನಿನ್ನ ನೋಡಿದರೊಡನೆ ನಿನ್ನ ಕೊಂಡಾಡಿದರು
 ನಿನ್ನ ದರ್ಶನ ದಿವ್ಯದರ್ಶನವದೆಂದು
ಮುನ್ನ ಋಷಿ ಯೋಗಿ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಉಪನಿಷತ್
 ವೇದ ಕಾವ್ಯಾದಿಗಳು ಹಾಡುತಂದು. ೧೬

ಕೃಷಿಕರಧಿದೇವಿ, ಬಡಿವರಿಗೆ ಜೀವಾಧಾರೆ,
 ದುಃಖಾರ್ತರನು ಪೊರೆವ ಕರುಣಾಮಯೀ;
ವಿಷಮಬುದ್ಧಿಯ ಗಾಂಪರೆಂದೊಡೇನು, ನೀ
 ನಿರುತ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಚೈತನ್ಯದಾಯಿ. ೧೭

ರಾಮಾಯಣವ ಸುಡಿರೊ, ಭಾರತವ ಬಿಸುಡಿರೋ
ಎಂದೆನಲು ಅವು ಬರಿಯ ಹಾಳೆಕಟ್ಟೆ
ಅ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ನಮ್ಮ ಜನಜೀವನದ
ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕವ ತೆಗಳೆ ನೀನೆ ಕಟ್ಟೆ! ೧೮

ಕಾಗೆಗಳು ಗುಂಪಾಗಿ ಉಗ್ರಮಾತ್ಸರ್ಯದಿಂ
ಕೋಗಿಲೆಯ ತೆಗಳೆ ಕಾಕಾ ಎಂದೊಡೆ
ಕೋಗಿಲೆಗೆ ಕುಂದೇನು? ತಮ್ಮ ಕರ್ಕಶತನವ
ತಾವೆ ಸಾರುವುವೆಲ್ತೆ ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆ! ೧೯

ರಾಮ ರಾಮಾ ಎಂದು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಕೋಕಿಲವು
ಎನಿತೊ ಶತಮಾನಂಗಳಿಂದುಲಿಯುತಿಹುದು;
ಆ ಮಹಾಮಂತ್ರಪ್ರಭಾವದಿಂದೆಮ್ಮ ಜನ
ಭಕ್ತಿಪರವಶಮಾಗಿ ನಲಿಯುತಿಹುದು ೨೦

ವ್ಯಾಸ ವಚನಾಮೃತಾರ್ಣವವೀಸಲಾಪೆನೇ
ಎಂದನಾ ವಿನಯನಿಧಿ, ಆದಿಪಂಪ;
ಹಾಸಕೀಡಾಗುವೆಯ ಆ ವಾರ್ಧಿರತ್ನಗಳ
ಕಸಕೆ ಕಡೆಯಾಗೆಣಿಸಿ, ಅಯ್ಯೊ ಗಾಂಪ! ೨೧

ಭಾರತದ ಕಣ್ಣೆರಡು, ಭಾರತೀಯರ ಹೆಮ್ಮೆ,
ಅವರಿಗೆ ಸದಾ ಪ್ರಗತಿಮಾರ್ಗ ಸೂಚಿ;
ಸಾರಭೂತಂಗಳಿವು ಭಾರತದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ,
ಸಂಸಾರಸಾಗರೋತ್ತರಣ ದಿಕ್‌ಸೂಚಿ. ೨೨

ಉತ್ತುಂಗ ಶಿಖರವನು ಹತ್ತಲಾರದ ಹೆಳವ
ತಪ್ಪಲೇ ತೀರ್ಥವೆಂದೆನ್ನುವಂತೆ;
ಮುತ್ತಿನಸರವ ಕೊಡಲು ಕಿತ್ತದನು ಎರಚಾಡಿ
ಮತ್ತೆಮರನೇರುವಾ ಮಂಗನಂತೆ; ೨೩

ಸತ್ತ ಸಾಹಿತ್ಯವೆನ್ನುವಿಯಲಾ ಇವುಗಳನು!
 ಅವುಗಳೊಳಗಣ ಜೀವ ಕಾಣದಾದೆ:
ಎತ್ತ ಬಲ್ಲೆಯೊ, ಮರುಳೆ, ಅವುಗಳ ಮಹತ್ತ್ವವನು?
 ಬಲ್ಲವರಿಗುಂಟಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವ ಬೋಧೆ! ೨೪

ಹಳೆಕಾವ್ಯಗಳು ಹಲವು ಅಡಿಯ ಕಲ್‌ಕಟ್ಟಡವು,
 ಬೇಕಾದ ಮಂದಿರವ ಕಟ್ಟು ಮೇಲೆ;
ನಿಲುವುದೇ ಮಂದಿರವು ಏಸು ಸೊಗಸದೊಡಂ
 ಅಡಿಗಟ್ಟಡವೆ ಬೇಡವೆಂದು ಕೀಳೆ? ೨೫

ಹೊಸಮನೆಯ ಕಟ್ಟುವೊಡೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳು; ಅದಕಾಗಿ
 ಪಾಳುಮನೆಗಳನೆಲ್ಲ ಕುಟ್ಟಿಕೆಡವು;
ಹೊಸದೆಂಬ ಮೋಹದಲಿ ಕಲೆಯ ಹಳೆಬೀಡುಗಳು.
ನೋಡೆಯದಿರು; ಮರೆಯದಿರು: ಅವು ನಾಡ ತೊಡವು ೨೬

ಹಳೆಯ ಕಾಲದ ಶಿಖರ ಗೋಪುರಂಗಳು ನಿನಗೆ
 ಬೇಡದಿರೆ ನೀನವನು ಕಟ್ಟಬೇಡ;
ಇಳೆಯ ಮೆಚ್ಚಿಕೆ ಪಡೆದು ಉಳಿದು ಬಂದವುಗಳನು
 ಒಡೆಯಿರೆನಲುಂಟೆ ನಿನಗಿಂತ ಮೂಢ? ೨೭

ನಿನ್ನ ಹಡೆದವರ, ಕೇಳ್, ನೀನಲಕ್ಷಿಸಿ ಕಂಡ
 ತೆರನು ಹಿಮ್ಮರಳುವುದು ನಿನ್ನ ಬಗೆಗೆ;
ನೀನವರನಿಂದು ನಗೆಯಾಡೆ, ನೆನಪಿರಲಿ, ಗುರಿ
 ನೀನು ನಿನ್ನಯ ಮಕ್ಕಳಣಕ ನಗೆಗೆ. ೨೮

ಕಾವ್ಯದುದ್ಯಾನದಲಿ ಏನುಂಟು ಏನಿಲ್ಲ?
 ಒಳವೊಕ್ಕು ನೀನೊಮ್ಮೆ ಬಳಸಿ ಬಾರ.
ಯಾವುದೋ ಮೂಲೆಯಲಿ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ಕುಳಿತಿರಲು
 ಕಾಣುವುದೆ ಅದರ ವೈವಿಧ್ಯ ವಿಸ್ತಾರ? ೨೯

ಮಾವು ನೇರಿಳೆ ನಿಂಬೆ ಕಿತ್ತೀಳೆ ಚಕ್ಕೋತ
ಕಾಳಿಂಬೆ ಚೆಂದೆಂಗು ಹಲಸು ಬೇಲ;
ಬೇವು ಬೂರಗ ಬಸಿರಿ ಸುರಗಿ ಸಂಪಗೆ ಸಾಲ
ಆಲ ಫಣಿಯಾಲ ತಂಪಿನ ತಮಾಲ. ೩೦

ಆವಾವ ಸಸ್ಯದೊಳದಾವಾವ ಗುಣವುಂಟೊ
ಅದನುಳಿದು ಬೇರೆ ಗುಣ ಬಯಸಬಹುದೆ?
ಮಾವು ಬೇವಪ್ಪುದೇ, ಬೇವು ಮಾವಪ್ಪುದೇ,
ನೇರ ತೆಂಗಿನ ಮರಕೆ ರೆಂಬೆಯಿಹುದೆ? ೩೧

ಬಗೆಬಗೆಯ ಹೂಗಳನು ತೆಗೆದಾಯ್ದು ಕಟ್ಟಿದೊಡೆ
ಚೆನ್ನು ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ, ಹೂ ತುರಾಯಿ;
ಮಿಗೆ ನಲಿವಳಲ್ತೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಕಾವ್ಯಗಳಿಂದ
ಕೋದ ಮಾಲೆಯನೊಪ್ಪಿಸಲು ನಮ್ಮ ತಾಯಿ! ೩೨

ಮೂಲಿಕೆಗಳೌಷಧಕ್ಕುಪಯೋಗವೆಂದವನೆ
ಎಲ್ಲ ತೋಟಗಳಲ್ಲು ಬೆಳೆಯಬಹುದೆ?
ಬಾಳಿಗೇನುಪಯೋಗ ಹೂಗಳಿಂದೆನುತೆಲ್ಲ
ಹೂಗಿಡಗಳನು ಕಿತ್ತು ಬಿಡುಡಬಹುದೆ? ೩೩

ಹೂ ನೋಟ ನಿನ್ನ ಕಣ್‌ಕಿಸುರಾದ ಮಾತ್ರದಿಂ
ಹೂಗಳೀರವನೆ ನೀನು ಜರೆಯಬೇಡೊ;
ಹೂ ರಸವ ಹೀರೆ ಆರಡಿಯುಂಟು, ಹೂಗಂಪ
ಬೀರೆ ಮಾರುತನುಂಟು–ಮರೆಯಬೇಡೊ! ೩೪

ಮುಡಿವ ಚೆನ್ನೆಗೆ ಬೇಕು ಮಲ್ಲೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ರೋಜ,
ಮುಡಿಯದಾ ಕವಿಗೊಂದು ಚೆಲು ಸರೋಜ;
ಪೊಡವಿಯೊಳಗೇವರೆಗೆ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಜನರುಂಟೊ
ಆ ವರೆಗೆ ಭಿನ್ನ ರುಚಿಯಿಹುದು ಸಾಜ. ೩೫

ಸಕ್ಕರೆಯೆ ಸವಿಯೆಂದು ಲೋಕವೆನೆ, ಬಲ್ಲವರು
ಜೇನ್ನೆಯ್ಯ ಸವಿಗೆಣೆಯೆ ಅದು?–ಎಂಬರು;
ತಕ್ಕುದೇ ತನ್ನ ರುಚಿ ಸರ್ವರಿಗೆ ಇರಲೆನಲು?
ತಮ್ಮ ರುಚಿಯಂತೆ ಜನ ತಾವುಂಬರು. ೩೬

ರೋಗಿಯಾದವಗೆ ಪಾಲೋಗರವೆ ಮೇಲೆಂದು
ಹೇಳುವರು, ದಿಟ: ಆಗ ಅದುವೆ ಪಥ್ಯ;
ಆಗವಶ್ಯವದಾದಯದೇಗಖಿಯಮವಶ್ಯವೇ?
ನೀರೋಗಿಗುಂಟೆ ಪಥ್ಯದ ಅಗತ್ಯ? ೩೭

ರೋಗಿಯಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆ ಎಲ್ಲರಿಗು ಪಥ್ಯವನು
ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕೆ ವಿಧಿಸೆ ಕೇಳ್ವರಾರು?
ತೇಗ ತಿನ್ನುತ, ತಿಂದು ನಲಿದು ಕುಣಿದಾಡುವುದು
ಚಿಹ್ನೆಯಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ, ಸುಖದ ಬೇರು. ೩೮

ಆರಾರ ರುಚಿಗೇನು ಬೇಕೊ ನೀನದರಂತೆ
ಬಿಡಿಸಿದೊಡೆಲ್ಲರಿಗೆ ಪರಮ ನಲಿವು;
ಸೇರಿದುದು ನಿನಗೆ ಮತ್ತೆಲ್ಲರಿಗೆ ಬೇಕೆಂದು
ಗಿಡಿದು ತಿನ್ನಿಸೆ ಬಹುದು ಹೊಟ್ಟೆನುಲಿವು! ೩೯

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೀಮೆ ಪ್ರೋಕ್ರಸ್ಟೀಸ್‌ನ ಹಾಸಿಗೆಯೆ!
ಬರಹಗಾರರು ನಿನ್ನವಶರೆ, ಬಲಿಯೆ?
ಆ ಹೀನದಶೆ ಬಂದು–ನೀನಾಗೆ ಸಾಮ್ರಾಟ
ಏಕರೂಪತೆ ವಿಧಿಸು–ಅದಕೆ ಬೆಲೆಯೆ! ೪೦

ಹೆತ್ತವರಿಗೆ ಹೆಗ್ಗಣವೆ ಮುದ್ದಂತೆ; ಬರೆದರಿಗೆ
ಬರುಗವಿತೆಯೇ ಬಹಳ ಸೊಗಸು ಕಾಣ!
ಹತ್ತು ಜನರೆತ್ತಿಕೊಳಲೆಂದು ಮಗು ಹೆರರು, ದಿಟ;
ಹತ್ತು ಜನಕಲ್ಲದಿರೆ, ಬರೆಯದನೆ ಜಾಣ. ೪೧

ಜನಕೆ ಬೇಕಾಗಿರೆ, ವಿಮರ್ಶಕರ ಕಡೆಗೇಕೆ
 ತಿರುತಿರುಗಿ ನೋಳ್ಪೆ ಹೊಗಳಿಕೆ ಮಾತ ಹಾರಿ?
ತನಗೆ ಬೇಕಿರೆ ಹೊಗಳ್ವ–ಬೇಡದಿರೆ ತೆಗಳುವ;
 (ಕೆಲರುಳಿಯೆ) ಇದೆ ವಿಮರ್ಶಕರ ದಾರಿ! ೪೨

ಅಕ್ಕರಿಗರಲ್ಲದರನಕ್ಕರಿಗರಾಗಿಸದೆ
 ಒಳ್ಳೆ ಕಾವ್ಯವನವರ ಮುಂದಿಟ್ಟೊಡೇನು?
ಮಿಕ್ಕು ಕಣ್ಕತ್ತಲೆಯೆ ಕವಿದಿರುವ ಕುರುಡಂಗೆ
 ರನ್ನಗನ್ನಡಿಯನ್ನು ಕೈಗಿತ್ತೊಡೇನು? ೪೩

ಅಕ್ಕರಿಗರಲ್ಲದಿರಗೋದು ಕಲಿಸದೆ ಮೊದಲು
 ಅವರಿಗಾಗಿಯೆ ಕಾವ್ಯ ಬರೆವ ಮಾತು
ಇಕ್ಕಿ ಹಿಂಗಡೆ ಕುದುರೆಯದರ ಮುಂಗಡೆ ಗಾಡಿ
 ಹೂಡಿ ಹೊಡೆಯುವ ವೈಪರೀತ್ಯವಾಯ್ತು! ೪೪

ನಾಡಿನರಿಯಮೆಯ ಕತ್ತಲೆಯ ಮೊದಲು ಕಳೆ,
 ಅವರಿಗೊದಗಿಸು ಮೊದಲು ಅನ್ನ ಬಟ್ಟೆ;
ಹಾಡು ನಾಡಕ ಕಥಾ ಕಾದಂಬರಿಯ ಬರೆದು
 ಅವರಿಗನ್ನವ ಕೊಡುವ ಮಾತು ಲೊಟ್ಟೆ! ೪೫

ಕೋಣೆಯೊಳು ಕುಳಿತು ಬಡವನ ಬಾಳ ಚಿತ್ರವನು
 ಚಿತ್ರಿಪೆಯಲಾ! ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಚೋದ್ಯ!
ಕಾಣದೆಯೆ ಬೆಳಕನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಕುರುಡನು ತಾನು
 ಅದರ ಪರಿ ಬಣ್ಣಿಸುವುದೆಂತು ಸಾಧ್ಯ? ೪೬

ಹೊರಗೆ ಬಾ ಸಾಹಿತಿಯೆ! ಬಡತನವನಪ್ಪುಕಯ್,
 ಬಡವರೊಡನಿರು ನೀನು ಬಡವನಾಗಿ!
ಇರದಂದು ಒಳಗಡಗಿ ಬಡವರಾ ಸಾಹಿತ್ಯ
 ಒಡನೆಯೇ ಚಿಮ್ಮುವುದು ತಾನೆ ತಾನಾಗಿ. ೪೭

ಬರಿ ಬೋಧನೆಯ ಬಿಟ್ಟು, ಧುಮುಕು ಕಾರ್ಯದ ಕಳಕೆ,
ಪೇನ ಹಿಡಿಯುವ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿ ತುತೂರಿ;
ಬರಿದೆ ಆರ್ಭಟವೇಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಾಜ್ಯದಲಿ
ಹಿಡಿದು ಇಲ್ಲದ ಸಲ್ಲದೊಳ ಪಿತೂರಿ! ೪೮

ಮಸಿಕುಡಿಕೆಯನು ಬಿಸುಡು, ಲೇಖನಿಯನೆಸೆಯತ್ತ,
ಪ್ರಖರ ಧೀ ಲೇಖನಿಯಿನೆದೆಯ ತೋಡು;
ಬಿಸಿರಕ್ತ ಕುದಿದು ಬರೆ ಅದನದ್ದಿ ನೀನು ಬರೆ:
ಮೂಡುವುದು ನಿನ್ನದೇ ಹೊಸತು ಹಾಡು! ೪೯

ಜೀವನವೆ ವಸ್ತು ಕಾವ್ಯಕೆ; ಅದನು ನೀನುಳಿದು
ಭಾವನಾಲೋಕದೊಳಗೇಕೆ ಸಂಚಿರಪೆ?
ಭಾವನೆಯದೆನಿತೊ ಮೇಲ್; ಪರರ ಕೃತಿಗಳಿನೇಕೆ
ಎತ್ತಿತಂದಿಕ್ಕುವೆಯೊ ಹಾಳು ತಿರಿಪೆ! ೫೦

ಕಾವ್ಯದೇವಿಯ ಮುಂದೆ ಕಯ್ಯ ಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತು
ನಾ ಬಡವನೆಂದು ನೀ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳು;
ಓವಿಯಾ ದೇವಿ ದಯಗೈಯೆ ಸರಿ: ಇಲ್ಲದೊಡೆ,
ಕದ್ದ ಸಿರಿಗಿಂತ ಬಡತನವೆ ಮೇಲೊ! ೫೧

ದೊರೆವುದೇ ಆತ್ಮಸುಖ ತನ್ನ ಕೃತಿಯೆಂದೆನುತ
ಪರರ ಕೃತಿಯನೆ ಮಗುಚಿ ಹೇಳೆ ಕದ್ದು?
ಹೆರರ ಮಗುವನು ತನ್ನ ಮಗುವೆಂದು ತೋರಿದೊಡೆ
ಆತ್ಮಜನೆನಿಪುದೆ ಮಗು, ಅಹುದೆ ಮುದ್ದು? ೫೨

ಹೊಗಳಿಕೆಗೆ ಬಾಯ್‌ಬಿಡದರಾರುಂಟು ಜಗದಲ್ಲಿ?
ಹೊಗಳಿಕೆಯ ಬಲ್ಲರಿಗೆ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿ!
ಹೊಗಳಿಕೆಯ ಹೂಮಾಲೆಯನ್ನಾರ್ಗೆ ಸೂಡುವೆಯೊ
ನಿನ್ನ ಕೈಯ್ಯೊಳಗಿಹುದು ಅವರ ಬುದ್ಧಿ! ೫೩

ಕವಿಯಲ್ಲದವನಿಗೆ ಹೊಗಳಿಕೆ ಕೊರಳ ಹೂಹಾರ;
ಕವಿಯಾದನಿಗೊ ಅದುವೆ ನಿತ್ಯದಾಹಾರ!
ಬುವಿಯೊಳೀ ಹೊಗಳಿಕೆಯ ಆಧಿಪತ್ಯವಪಾರ,
ಅದರಿಂದಲೇ ಬಾಳು ಸುಮನೋಹರ. ೫೪

ತನ್ನ ತಾ ಹೊಗಳುವುದು ಕನ್ನಡದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ:
ಮುನ್ನಿನಾ ಕಬ್ಬಗಳಿನದು ತಿಳಿವುದು;
ಚೆನ್ನಲ್ಲವಾಮಾರ್ಗವೆಂದದನೆ ಮುಗುಚಿದರು
ಕೆಲರಿಂದು: ಅದುವೆ ಇತರರ ಹಳಿವುದು. ೫೫

ಹೊಗಳುವವರೆಲ್ಲ ಕಡುಗೆಳೆಯರಾಗಿಲಂದು
ಹೊಗಳಿಕೆಯ ಮಾತ ನೀ ನಂಬಬೇಡೊ ;
ತೆಗಳುವವರೆಲ್ಲ ಹಗೆತನವ ಬಗೆದವರಾಗೆ
ತೆಗಳಿಕೆಗೆ ಕಾಸುಬೆಲೆ ಕಟ್ಟಬೇಡೊ. ೫೬

ಗೆಳೆಯನ ಕಟೂಕ್ತಿಯನು ತಲೆಯಮೇಲಿರಿಸಿಕೊಳು:
ನಿನ್ನ ಏಳಿಗೆಗದುವೆ ಅವನ ಹರಕೆ;
ಒಳಗೆ ನೋಡುವನು ನಿಷ್ಠುರದ ನುಡಿಬೆಳಕಿನಲಿ,
ಕಾಣುವುದು ನಿನಗಂದು ನಿನ್ನ ಅರಕೆ. ೫೭

ಹಿತವೆಸಗುವಪ್ರಿಯವ ನುಡಿವನೇ ತಾ ಗೆಳೆಯ,
ಅಹಿತದಾಪ್ರಿಯ ನುಡಿವನೇ ತಾ ಹಗೆ;
ಚ್ಯುತಿ ಬರುವುದಪ್ರಿಯವ ನುಡಿಯೆ ಗೆಳೆತನಕೆಂದು
ಪ್ರಿಯವನೇ ನುಡಿವರ್! ಇದು ಮೈತ್ರಿಯ ಬಗೆ! ೫೮

ಹೆಸರ ಗಳಿಸುವವರೆಗೆ ತಾನ್ ಹಿರಿಯರನುಯಾಯಿ;
ಅವರ ಬಾಲದ ಬಾಲ, ನಾಯ ನಾಯಿ;
ಒಸೆದವರ ಕರೆವುದೇನವರಿಗೌತಣವೇನು!
ಅವರ ಹೊಗಳಲು ಸದಾ ತೆರೆದ ಬಾಯಿ! ೫೯

ಹೊಗಳಿಕೆಗೆ ಮನಸೋತ ಹಿರಿಯರಾಡಿನ ನಲ್ಮೆ
ನುಡಿಗಳನು ನಭಕೆತ್ತಿ ಇಳೆಗೆ ತೋರಿ
ಜಗದೊಳೆಲ್ಲರ ಗಮನ ಸೆಳೆದು, ತಾನೂ ಹಿರಿಯ-
ನೆನಿಸೆ, ಕುಖ್ಯಾತಿಗದೆ ಸುಲಭದಾರಿ. ೬೦

ಆದರಿಸುತಿಹ ಹಿರಿಯರೇ ತನ್ನ ಶತ್ರುಗಳು!
ಅವರ ಹಿಂದೂಡುವುದೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ;
ಭೇದಗೈವುದು ಮೊದಲು-ಅದು ಸಿದ್ಧಿಸದೆ ಹೋಗೆ
ಬಹಿರಂಗ ತೆಗಳಿಕೆಯದಿನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯ; ೬೧

ಹತ್ತಿದೇಣಿಯ ತಳ್ಳಿ ತುತ್ತತುದಿಯಲಿ ನಿಂದು
ಮತ್ತನಾಗುತ ನಲಿದು ಕೇಕೆಹಾಕೆ
ತಿತ್ತಿರುಗುತಿರಲು ತಲೆ ಮತ್ತೆ ಇಳಿಯಲು ದಾರಿ
ಸುತ್ತಲೆಲ್ಲಿಯುಮಿರದು-ತಿಳಿಯೊ, ಜೋಕೆ! ೬೨

ಆಡುವುದು ತಾನೊಂದು ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತೊಂದು
ಮಾಳ್ಕೆ ಹೊಂದದ ಮಾತು ಬರಿಯ ತೂತು;
ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿ ಬಳಿಕ ಆಡಿದೊಂದೇ ಮಾತು
ಮಂತ್ರವಪ್ಪುದು: ಕೇಳ್ವರೆಲ್ಲರೋತು. ೬೩

ಆಡದರೆ ಫಲವೇನು? ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಬೇಕು:
ಪಲ್ಲನುಡಿಗಿಂತ ಪಾಪಾಚರಣೆ ಮೇಲು;
ಹೇಡಿತನವಹುದು ತನ್ನಾಡಿತವ ನಡೆಯದಿರೆ:
ಸೊಲ್ಲು ಸಲ್ಲದು: ನಡತೆಯದರ ಕೀಲು. ೬೪

ಪೂರ್ವ ಕವಿಗಳ ಮಾತು ನಾಡ ನಂದಾದೀಪ,
ನಾಡದೇವಿಯ ಮುಂದೆ ಉರಿಯುತಿರಲು;
ತೋರ್ವೆವೆಮ್ಮಯ ಭಕುತಿಯೆಂಬಿರೋ? ಮುಂದುಗಡೆ
ಸಾಲ ಸಾವಿರ ದೀಪ ಮೆರೆಯುತಿರಲಿ. ೬೫

ನಡೆದ ನಡತೆಯ ನಿಷ್ಠೆ ನುಡಿದ ಕಾವ್ಯಕೆ ಬೆಳಕು.
ಕವಿಯ ನಡೆವಳಿಯವನ ನುಡಿವಳಿಗೆ ನಿಕಷ;
ನಡತೆ ಹೊಂದದ ಕವಿಯ ಬರೆದ ಸುಗ್ಗಿಯ ಬೆಳಸು
ಕಾವ್ಯರಾತಿಯ ತೋರಿಕೆಯ ಕಲ್ಮಷ. ೬೬

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೂರ್ಯರಥಕುಂಟೊ ಸಪ್ತಾಶ್ವಗಳು!
ಸಪ್ತವರ್ಣಾತ್ಮಕವು ಸೂರ್ಯತೇಜ.
ಓಹೊ! ಎಂದೊಂದಶ್ವವನ್ನೆ ನೀ ಚಪ್ಪರಿಸೆ
ನಡೆವುದೇ ರಥವು? ನಿಲ್ಲುವುದೆ ಸಾಜ. ೬೭

ಎಲ್ಲ ವಾಘೆಗಳನ್ನು ಎರಡು ಕೈಲು ಹಿಡಿದು
ಸಾಹಿತ್ಯ ರಥವನ್ನು ಮುಂದೆ ನಡಸು;
ಎಲ್ಲ ಲೋಕಕ್ಕಂದು ಬೆಳಕು ತಾನೇ ಹರಿದು
ಬೆಳಗುವಂತಿಳೆ ಬಾಳು ತಮವ ಬಿಡುಸು. ೬೮

ಸಮತೆಯೆಂಬುದು ಜಗದಿ ಕವಿ ಕಾಂಬ ನಲ್‌ಗನಸು,
ಸಾಮ್ಯವಾದಿಯ ಸ್ವಪ್ನ, ಹುಚ್ಚು ಕೂಗು;
ಮಮಕಾರ ಭೂತ ಮಾನವನ ಹೃದ್ರಂಗದಲಿ
ಕುಣಿವನಕ ಆ ಸಮತೆಯಿಲ್ಲ, ಹೋಗು. ೬೯

ಸಮತೆ ವಿಷಮತೆಯೆರಡುಮೀ ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಿಕಾರ,
ಸೃಷ್ಟಿಯಲಿ ವೈವಿಧ್ಯ ಸಾಮರಸ್ಯ;
ಸಮನಿಸಲ್ಕಾ ಮಧುರ ಬಾಳ್ವೆ ಭೂಲೋಕದಲಿ
ಸಮತೆ–ವಿಷಮತೆ ಸಗ್ಗನರಕವನವಶ್ಯ. ೭೦

ರಂಗುರಂಗಿನ ಗಾಜುಗಳ ಖಚಿಸಿ ರಚಿಸಿರ್ಪ
ಗೋಳಗುಮ್ಮಟವಯ್ಯ ಇಳೆಯ ಬಾಳು:
ಭಂಗತರಲೇತಕ್ಕೆ ವೈವಿಧ್ಯಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ?
ಒಂದೆ ತೆರನಾಗಿಸಲು ಎಲ್ಲ ಬೋಳು! ೭೧

ಆದೊಡಿಳೆಯೊಳು ತಾನೆ ತಾನಾಗಿ ಮೆರೆಯುತಿಹ
ಹುಚ್ಚು ವೈಷಮ್ಯ ಜನತೆಯ ಸುಖದ ವೈರಿ;
ಖೇದಕರವಪ್ಪ ಬಡವರ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯೆ ಕಡೆಗೆ
ವೈಷಮ್ಯ ಸಾಧಕರಿಗಹುದು ಗೋರಿ! ೭೨

ಆ ವಿಷಾದಾಂತ ನಾಟಕವೇಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ?
ಹಲರ ಸೌಖ್ಯಕೆ ಕೆಲರ ಕಟುಕಕೊಲೆಯೆ?
"ಮಾವಿದ್ವಿಷಾವಹೈ" ಎಂಬುಕ್ತಿಯನು ಮರೆತು
ರಕ್ತಪಾತದಿನಾದ ಸಮತೆಗೇಂ ಬೆಲೆಯೆ? ೭೩

ಧರ್ಮಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಸತ್ಯಮೂರ್ತಿಯ ನಿಲಿಸಿ
ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗದ ಪುಷ್ಪವರ್ಷಿಸಲ್ಕೆ
ದೌರ್ಮನಸ್ಯಗಳಡಗಿ ಸರ್ವರೂ ಸ್ನೇಹದಲಿ
ಸಮಸೌಖ್ಯದಲಿ ಬಾಳಲಪ್ಪುದಲ್ತೆ? ೭೪

ಹಾಡು ಕಟ್ಟುವನವನು ನಾಡುಕಟ್ಟುವನಲಾ?
ಹಾಡಿನೊಳಗಡಗಿಹುದು ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿ!
ನಾಡನಾಳಿನ ಬದುಕು ಹಾಡಿನಲಿ ಮೂಡಿಬರೆ
ಹಾಡಿನಿಂದಾಗಲೇ ನಾಡ ಮುಕ್ತಿ? ೭೫

ದೇವನನು ಪೂಜಿಸಲು ಹಾಡು ಹೂವಿನ ಹಾರ,
ನಾಡನೆಚ್ಚರಿಸಲ್ಕೆ ಕಹಳೆ ಕೂಗು;
ಭಾವುಕರ ರಂಜಿಸಲು ಭಾರತಿಯ ಕೈವೀಣೆ,
ಜನ ಮನವ ಮಸೆಯೆ ಮೇಲಾದ ಸಾಣೆ. ೭೬

ಆ ಪುರಂದರ ಕನಕ ಸರ್ವಜ್ಞರೀ ಮೊದಲು
ಹಾಡಿನೊಳಗಿಡರೆ ಕನ್ನಡದ ತಿರುಳ?
ಆ ಪರಿಯಲಿನ್ನೊಮ್ಮೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮಗುದೊಮ್ಮೆ
ಹಾಡಿ ಮಿಡಿಯುವೆವೆ ಕನ್ನಡದ ಕರುಳ? ೭೭

ಬಂಕಿಮರ ಹಾಡೊಂದು ಭಾರತೀಯರಿಗಾಯ್ತು
 ಬಿಡುಗಡೆಯ ಬವರಕ್ಕೆ ತೂರ್ಯಸ್ವನ;
ಶಂಕೆಯೇತಕ್ಕಯ್ಯ? ಹಾಡಯ್ಯ ಹಾಡು ಕವಿ:
 ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ ಸೆರೆ ನಾಡಿನ ಮನ. ೭೮

ಮೊದಲು ಮೊಗ್ಗಾ ಮೇಲೆ ಮಿಡಿ ಬಳಿಕ ಕಸುಗಾಯಿ
 ತರುವಾಯ ತಿನಲಪ್ಪ ತನಿದು ಹಣ್ಣು;
ತೊದಲು ನುಡಿ ಮುದ್ದು ಮಾತಾಮೇಲೆ ಯೌವನದ
 ಜಂಬ, ಕಡೆಯಲಿ ತೆರೆವುದರಿವ ಕಣ್ಣು. ೭೯

ಕಿರಿಯರಾಗದೆ ಮೊದಲು ಹಿರಿಯರಾದವರಿಲ್ಲ;
 ಹಿರಿಯನಾಗಲು ಕಿರಿಯ, ಕಾಲ ಬೇಕು;
ಕರುವದೆತ್ತಾಗದೇ, ಮಿಡಿಯೆ ಹಣ್ಣಾಗದೇ
 ಎಂಬ ಕವಿವಾಕ್ಯವನು ನೆನೆಯಬೇಕು. ೮೦

ಬರಿ ವಯೋಧರ್ಮದಿಂ ಹಿರಿಯತನ ಸಲುವುದೆನೆ–
 ಅಹುದು, ಅವ ಹಿರಿಯ ತಾ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ;
ನರೆಗೂದಲೊಂದೆ ಹಿರಿತನಕೆ ಲಕ್ಷಣವೆನಲು
 ಎಲ್ಲರೂ ಹಿರಿಯರಹರೊಮ್ಮೆ ಕೊನೆಗೆ. ೮೧

ಕಡಲ ಹಾರುವ ಮುನ್ನ ಕುಳಿತಿದ್ದನಾ ಹನುಮ
 ಮೌನದಲಿ ತನ್ನಳವ ತಾ ತೂಗುತ,
ಎಡೆಯಾಡುತೆಗರಾಡುತಿರಲುಳಿದ ವಾನರರು
 ಹಾರಾಟ ತೋರಿಸಲು ಬಲು ಬೀಗುತ. ೮೨

ಕಡೆಗಂಜನಾಸುತನೆ ಕಡಲ ತಾ ಹಾರನೆ?
 ಜಾಂಬವಾದಿಗಳವನ ನೆರೆ ಹರಸರೆ?
ಚಡಪಡಿಸಲೇತಕ್ಕೆ? ಅರ್ಪುಳ್ಳ ಕಿರಿಯನನು
 ಹಿರಿಯರೇ ತಾವೆ ಮುಂಬಿಡೆ ಕರಸರೆ? ೮೩

ಹಿರಿಯನೇಂ ಕಿರಿಯನೇಂ? ಹಿರಗೈಮೆಗೈದವನೆ
ಹಿರಯನ್: ಅವನೆಲ್ಲರ್ಗೆ ಪರಮಪೂಜ್ಯ;
ಬರಿಮಾತುಗಾರನವ ಹಿರಿಯ ತಾನೆಂದೊರಲೆ
"ಹರಿ"ಯವನು! ಅವನಿದ್ದುದವನ ರಾಜ್ಯ! ೮೪

ಹಣ್ಣೆಲೆಯ ನೋಡಿ ನಗುವಾ ತಳಿರು ತಾ ಮುಂದೆ
ಹಣ್ಣಾಗೆನೆಂದು ತಾ ತಿಳಿವುದೇನೊ!
ಕಣ್ಣು ಕಾಣದ ಚಿಣ್ಣ ಹಣ್ಣು ಮುದುಕನ ಕಂಡು
ತನ್ನ ಮುಂದನು ಮರೆತು ಹಳಿವನೇನೊ! ೮೫

ಹಿರಿಯರನುಭವ ವಾಘೆ ಕಿರಿಯರುತ್ಸಾಹ ಹಯ
ಎರಡುಮಿರೆ ಜೀವನದ ರಥಕೆ ಓಟ;
ಅರಿಯದವರೆರಡರೊಳಗೊಂದ ಬೀಳ್‌ಗಳೆಯುವರು,
ಒಂದನುಳಿದಿನ್ನೊಂದದಿಳೆಗೆ ಕಾಟ! ೮೬

ಹಿರಿತನಕೆ ಗಾಂಭೀರ್ಯವೌದಾರ್ಯ ಭೂಷಣವು,
ಕಿರಿತನಕೆ ವಿನಯ ಸೌಜನ್ಯವೊಪ್ಪ;
ಸರಿಸಮಾನಸ್ಕಂಥ ತಾ ಹಿರಿಯರೊಡನೆನುವ
ಕಿರಿಯ ಸಾಹಸಿಗ, ಬಲು ದೊಡ್ಡ ಬೆಪ್ಪ! ೮೭

ಅದರಿನೀ ಲೋಕದಲಿ ಹಿರಿಕಿಯರೆನ್ನುವುದು
ಬರಿಯ ಉಪಚಾರೋಕ್ತಿ, ಭೇದ ಸಲ್ಲ;
ಇದನರಿತ ಜಾಣತನ ಕೃತಿಗೈದು ತೋರುವನು,
ಬರಿಯ ಹೆಸರಿನ ಹಿರಿಯತನವನೊಲ್ಲ. ೮೮

ಗುಣಗಣಕೆ ಗಣಿಯಾಗೆ ಬೇಡ ಹೆಣ್‌ಗಂಡೆಂಬ
ಹಿರಿಕಿರಯರೆಂಬ ಭೇದಗಳ ಗೊಡವೆ;
ಗುಣವೆ ಗೌರವ ಪಾತ್ರ-ಜಾತಿ ವಯಸುಗಳಲ್ಲ;
ಗುಣವೆ ಮಾನವನ ಬೆಲೆಬಾಲುವೊಡವೆ. ೮೯

ಮುಂದಪ್ಪುದೇನೊ ನೀನದನು ತಿಳಿಯಲ್ಕೇಕೆ
ಒಂದೆ ಸಮನಾಗಿ ಹಾತೊರೆವೆ, ಮೂಢ?
ಮುಂದುಗಾಣುವ ಕಾಣ್ಕೆಯಿಲ್ಲಮಾರಿಗು ಜಗದಿ:
ಮುಂದಪ್ಪುದದು ವಿಧಿಯ ಬಯ್ಕೆ, ಗೂಢ. ೯೦

ಮುಂದಪ್ಪ ಘಟನಾವಳಿಯ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ
ವಿಧಿಯಿಳಿಯಬಿಟ್ಟಿಹ ಭವಿಷ್ಯದ ತೆರೆ:
ನಿಂದು ನಿರುಕಿಸಲೆಮಗೆ ಬಯಕೆ ಮೂಡದ ತೆರದಿ
ಹೊರಿಸಿರುವನಲ್ತೆಯಂದಂದಿನ ಹೊರೆ? ೯೧

ಆ ಭವಿಷ್ಯದ ತೆರೆಯ ಹಿಂದೆ ಅಡಗಿಹುದೇನೊ?
ಹೆಣ್ಣೊ ಹೆಬ್ಬುಲಿಯೊ? ನಿನಗೇಕೆ ಚಿಂತೆ?
ಲಾಭಮೆಳ್ಳನಿತಿಲ್ಲ ಅದರ ಮುಂದರಿವಿಂದ:
ನೋವೋ ನಲಿವೋ ಮುಂದೆ ಕಾಂಬೆಯಂತೆ. ೯೨

ಅರಿತ ಮಾತ್ರದಿನಿಂದು ಹಣ್ಣು ಹೆಬ್ಬುಲಿಯಹಳೆ?
ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹೆಬ್ಬುಲಿಯದೊಲಿದು ಬಹುದೆ?
ಕರೆಕರೆಯದೇಕೆ? ಕಂಡುದನುಣ್ಣಲನುವಿಲ್ಲ:
ಚಿತ್ರಪಟದಾ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನಲಹುದೆ? ೯೩

ಬಾಳು ಕಬ್ಬಿನ ಕೋಲು: ಅದರ ರಸವನು ಸವಿಯೆ
"ಆ" ಎಂದೊಡಪ್ಪುದೇ? ಅಗಿಯಬೇಕು.
ಹಾಳು ಕಸ ಸಿಪ್ಪೆಯೆಂದೆನಲು ರಸ ದೊರೆಯುವುದೆ?
ಸಿಪ್ಪೆ ಕಸಗಳನೆಲ್ಲ ಉಗಿಯಬೇಕು. ೯೪

ಬಾಳು ಬೇಸರವೆಂದು ಗೋಳಿಡುವೆಯೇತಕ್ಕೆ?
ಬಾಳಿನೊಳಗಿಹುದು ಬೇಕಾದುದೆಲ್ಲ.
ಬೀಳುಗೈವಂಗೆ ಬರಿ ಮಳಲೊಟ್ಟಿಲೀ ಬಾಳು;
ಸವಿಯಬಲ್ಲಂಗದುವೆಯಚ್ಚು ಬೆಲ್ಲ. ೯೫

ಬಿರುಮಳೆಯ ಹೊಡೆತದಿಂದ ಬಗ್ಗಡದ ನೀರ್ಬಂದು
ಬಳಿಕ ನೀರ್ ತಿಳಿದು ಕೆರೆ ತುಂಬಿ ನಗದೆ?
ಉರುತರದ ವಿಧಿಘಾತವರ್ಷದಿಂ ಬಾಳ್‌ಕದಡು:
ಕಾಲಕ್ಕೆ ಜೀವನವು ತಿಳಿಯಾಗದೆ? ೯೬

ಕಷ್ಟಕೋಟಲೆ ಕಡಲ ಪೆರ್ದೆರೆಗಳೆಂತೊದವೆ
ನಿಂತು ನೀ ನೇರ ಎದೆಗೊಡಲು ಬೀಳ್ವೆ;
ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಎದೆಗೊಟ್ಟು ಮುಂತಾಗಿ ತಲೆಗೊಟ್ಟು
ನಿಲಲು ಬೆಟ್ಟಿದುವಾದೊಡೇನವನು ತಾಳ್ವೆ ೯೭

ಹಿಂದಾದ ವಿಪದಾಪದಗಳ ಬಲು ಹೊಡೆತಗಳ
ಹೊರೆಯನಿಳುಹುವುದೊಂದು ಮದ್ದು–ಮರೆವು;
ಮುಂದಪ್ಪುದೇನೊ ಅದನರಿಯಲಾಗದ ಇರವು:
ಇವು ಮನುಜನಿಗೆ ದೈವವಿತ್ತ ವರವು. ೯೮

ನಿನ್ನೆ ನಾಳೆಗಳ ಚಿಂತೆಯನೆಲ್ಲ ನೀನುಳಿದು
ಚಣಚಣದೊಳೊಳ್ ನಡತೆ ವಿಡಿಯೆ ಲೇಸು;
ಹನಿಹನಿಯೆ ಕೂಡಿ ಹಳ್ಳವದಪ್ಪ ತೆರನಂತೆ
ಕ್ಷಣಕ್ಷಣದ ನಡತೆ ಬದುಕಿನ ಹೊಕ್ಕುಹಾಸು ೯೯

ನಡೆದ ನಡತೆಯ ನಿಷ್ಠೆ ಬಾಳಿಗೀವುದು ಕಸುವು:
ನಡತೆ ಜೀವನ ಯಂತ್ರಕೊಂದೆ ಕೀಲು;
ನಡೆವಳಿಯ ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನಿಚ್ಚೆ ಬಂದೆಡೆ ಹೋಗೆ,
ಜೋಕೆ! ಯಂತ್ರವದಹುದು ಕೆಳಗು ಮೇಲು. ೧೦೦

ಚಣಚಣದ ಗೈದ ಗೈಮೆಯ ಫಲವೆ ತಾ ಕರ್ಮ,
ಕರ್ಮಸಂಚಿತ ಫಲವೆ ಬಾಳ ತಿರುಳು;
ಉಣಲೊಲ್ಲೆಯೆನಲಪ್ಪುದೇ ತಾನು ಆ ಫಲವ?
ಕರ್ಮದೈವಕೆ ಬಾಗಿಸಯ್ಯ ಕೊರಳು. ೧೦೧

ನಲ್‌ಗ್ಯೆಮೆ ಗ್ಯೆಯೆ ನಂದನವನವದೀ ಬಾಳು,
ಪೊಲ್‌ಗ್ಯೆಮೆಯಿಂದ ಪಾಪಪಂಕ ಕೂಪ:
ಕಲ್‌ಮರನ ಹೂಗಳಿಂದೆನಿತು ಪೂಜಿಸಲೇನು?
ಕರ್ಮವೇ ಕಾವ ಕೊಲ್ಲುವ ದೈವ ರೂಪ. ೧೦೨

ಸತ್‌ಕರ್ಮದಲಿ ಕಾಣು ಸತ್ಯಸುಂದರ ಶಿವನ;
ನಿತ್ಯ ನೇಮವಿದೊಂದೆ–ಸತ್‌ಕರ್ಮನಿಷ್ಠೆ:
ಉತ್ಕರ್ಷಮಪ್ಪುದಯ್ ನಿನ್ನ ಬಾಳೀ ಪಥದೆ:
ನೇರಮಪ್ಪುದು ನಿನ್ನ ಇಹಪರದ ಬಟ್ಟೆ. ೧೦೩

ತಾಯ್‌ತಂದೆ ಸತಿಸುತರು ಭ್ರಾತ್ರರಾಪ್ತರು ಬಾಳ
ಬಳ್ಳಿಗಾಶ್ರಯ ವೃಕ್ಷಮೊದಲು ನಡುವೆಯಲಿ;
ಅಯ್ತರದಿರದು ಕಾಲ: ಕೊಂಬೆ ತಾಳುಗಳೆಲ್ಲ
ಬೀಳುವುದು: ಆತ್ಮನಾಸರೆ ಕಡೆಯಲಿ. ೧೦೪

ನಿನ್ನೆ ಸುಪ್ಪತ್ತಿಗೆ ಇಂದೋ ಬರಿಯ ನೆಲ;
ನಿನ್ನೆ ಕೆನೆಮೊಸರಿಂದು ನೀರ್ಮಜ್ಜಿಗೆ;
ಮೊನ್ನೆ ಕಾರಿನ ಪಯಣ, ನಾಳೆ ಕಾಲಿನ ಯಾತ್ರೆ–
ನಿತ್ಯ ಹಗಲಿರುಳುಗಳ ಸಮಹಂಚಿಕೆ. ೧೦೫

ಲೋಕ ವಾಸವೆ ಸಾಕು, ನಾಕ ನರಕದ ಚಿಂತೆ
ಯೇಕೆ? ಲೋಕವೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮನಿಲಯ;
ನಾಲ್ಕು ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ ಸೋಪಾನವೇರುತ್ತ
ಜೋಕೆಯಿಂದಿರುವವಗೆ ನಿತ್ಯವಭಯ. ೧೦೬

ಆಟದಲ್ಲೆಂತೊ ಅಂತೆಯೆ ಬದುಕಿನುದ್ದಗಲ
ಸೋಲು ಗೆಲವುಗಳ ಸರಪಣಿಯ ಸರಸ;
ಸೋಲಿನಲಿ ಕುಗ್ಗದೆಯೆ ಗೆಲವಿನಲಿ ಹಿಗ್ಗದೆಯೆ
ಸಮಭಾವದಿರವು ಬದುಕಿನ ಸಮರಸ. ೧೦೭

ಬಾಳಿನುದ್ಯಾನದಲಿ ತೋಟಗಾರರು ನಾವು:
ಬೆಳೆದುಂಬ ಭಾಗ್ಯವದು ಒಡೆಯನಿಚ್ಛೆ;
ಕೇಳದೆಯೆ ಕೊಡುವನವ, ನಮ್ಮ ದುಡಿಮೆಯ ನಿಷ್ಠೆ
ಅವನಿಗೊಪ್ಪಿತವಾಗೆ; ಬೇಕಿಲ್ಲ ಭಿಕ್ಷೆ. ೧೦೮

ಉಕ್ಕೆ ಮಾಡುವನೊಬ್ಬ ಹರಗುವವ ಮತ್ತೊಬ್ಬ
ಬೀಜಬಿತ್ತುವನೊಬ್ಬ ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ;
ಬೆಳೆ ಬಂದು, ಕಳೆಕೀಳೆ ಬಹಳು ಬುತ್ತಿಯ ಹಿಡಿದು
ಮನೆವೆಣ್ಣು–ಇದು ನಾಡ ಕೂಡೊಕ್ಕಲು. ೧೦೯

ಹಿರಿಬಾಳೊ ಕಿರಿಬಾಳೊ ಸೊಗಬಾಳೊ ತೆಗೆಬಾಳೊ
ತನ್ನ ಬಾಳನು ತಾನು ಬದುಕುವುದೆ ಗೆಲುಮೆ;
ಕೊರಗು ಕುಗ್ಗಿಸೆ ಮನವ ಬಾಳ ಜರೆಯಲದೇಕೆ?
ಅರಿತು ಬದುಕುವ ಆಳ್ಗೆ ಬಾಳೊಂದು ಕುಲುಮೆ. ೧೧೦

ಆಶೆ ತಿದಿಯೊತ್ತು; ಅದರಿಂ ನಿರಾಶೆಯ ಗಾಳಿ;
ಹೃದಯ ಕಿಡಿಗೊಳ್ಳೆ ಹೊರಡುವ ಕೊರಗು ಸುಯ್ಲು;
ತನು ಕಾದು ಕೆಂಪೇರೆ, ಬಾಳ ಸಂಕಷ್ಟಗಳು
ಅದ ತಿದ್ದೆ ಕಮ್ಮಾರ–ವಿಧಿ ಹೊಡೆವ ಹೊಯ್ಲು. ೧೧೧

ಬಾಳ ಕುಲುಮೆಗೆ ಬಿದ್ದು, ಅದರಿಂದ ಮತ್ತೆದ್ದು
ನಿಂತವನೆ ಹಿರಿಯಾಳು–ವಿಧಿಯವನ ತೊತ್ತು.
ಬಾಳ ಕಾವಿಗೆ ಬೆದರಿ ಬೆನ್ನಿತ್ತರೇನು? ವಿಧಿ
ಬಿಡದು; ಬೀಳ್ವನು ವಿಧಿಯ ಬಾಯ್ಗವನ ತುತ್ತು. ೧೧೨

ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮಾಲೆಯಲಿ ಚೆಂಗುಲಾಬಿಯೆ ಸೊಗಸು;
ದಾಸಾಳ ಕಣಿಗಿಲೆಯು ಶೋಭಿಸುವುವೆ?
ನಲ್ಲನಲ್ಲೆಯರ ಗುಣರೂಪ ಸಮವಿರದಿರಲು
ಒಲವ ಹೂವಿಗೆ ಅಂದಗಂಧವಿಹವೆ? ೧೧೩

ಯಾವುದೂ ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ ಎಲ್ಲವಸ್ಥಿರವಲ್ಲ
ಸ್ಥಿರದ ಅಸ್ಥಿರ ಚಲನೆ ಸೃಷ್ಟಿಕಾರ್ಯ;
ಸಾವಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಡಗಿ ಹುಟ್ಟು ಸಾವನು ಮೆಟ್ಟಿ
ಚಕ್ರ ತಿರುಗಿದೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮಸೂರ್ಯ. ೧೧೪

ಹಲವು ಹೊಂಡಗಳಲ್ಲಿ ರವಿಬಿಂಬ ನೂರಾರು,
ಗಗನಮಣಿಯೊಬ್ಬನದೆ ನಿತ್ಯಸತ್ಯ
ನೆಳಲ ತೆರ ನೂರ್ಕೋಟೀ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಮಾಟದಲಿ
ತೋರಿ ತೋರದ ಬೆಳಕದೊಂದೆ ಸತ್ಯ. ೧೧೫

ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಾಗುವುದು ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಾಗುವುದು
ಎರಡುಮೊಂದೆನುವುದನು ಸೂಚಿಸುವುದು;
ಕಣ್ಣು ಕಾಣುತಿಹ ಈ ಚೋದ್ಯ ಘಟನೆಯ ಹಿಂದೆ
ಕಣ್ಣಾಗಿ ಕರೆಯುತಿದೆ ಕೊನೆಯ ತತ್ತ್ವ ೧೧೬

ಭೇದ ಬುದ್ಧಿಯ ತೊರೆದು ಎಲ್ಲರೆಲ್ಲವು ಒಂದು
ಎಂಬರಿವೆ ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಜ್ಞಾನ;
ಸಾದರದಿ ಸರ್ವರನು ತನ್ನೊಲರಿತೆಸಗುವುದು
ನರರೂಪ ನಾರಾಯಣಾರಾಧನ. ೧೧೭

ಮಗನ ಮುಂದಣ ಹಿತಕ್ಕವನ ಶಿಕ್ಷಿಪ ತಂದೆ,
ಶಿಕ್ಷೆಯಲ್ಲಡಗಿಹುದು ಶುಭದ ಹರಕೆ;
ಹಗೆಯಲ್ಲ ದೈವ, ನರನೊಳ್ಳಿತಕೆ ಶಿಕ್ಷಿಪುದು:
ದೈವ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಜೇನುಮದ್ದ ಬೆರಕೆ. ೧೧೮

"ನನ್ನ ನೆನೆಯುತ್ತಿರ" ಎಂದು ಕೇಳುವೆಯೇನು?
ನಿನ್ನ ಜನಕಾಗಿ ನೀ ಮಾಡಿರುವುದೇನು?
ಹೂವು ಅರಳಿತು, ಸತ್ಯ; ಕಂಪು ಕೊಟ್ಟಿತು, ಸತ್ಯ:
ಗೈವಗೈಮೆಯಗೈದು, ಕಾದು ಕಾಣು. ೧೧೯

ಎರಡು ಕೈಯಿರುವುದೇತಕ್ಕೆ ಹೇಳುವೆಯೇನು?
ಒಂದು ಕೈ ಕೊಡುವುದಕೆ ಒಂದು ಕೈ ಪಡೆವುದಕೆ
ಏನನ್ನು ಕೊಡುವೆ ಮತ್ತೇನನ್ನು ಪಡೆಯುವೆ?
ಬೇಡಿದವರಿಗೆ ಕೊಡುವೆ, ದುಡಿದು ಫಲ ಪಡೆವೆ? ೧೨೦

ಹೊಗಳು ತೆಗಳುಗಳೆಲ್ಲ ಬೊಗಳಿಕೆಯ ಭೇದಗಳು,
ನುಡಿಯ ಗಡಿಬಿಡಿ, ಎರಚು-ಮೊಸರು-ಕೆಸರು;
ತಗುವ ನುಡಿವಳಿಯವನು ತೆಪ್ಪನಿರುವನು ತಾನು.
ನಲ್ನುಡಿಗೆ ದುಡಿಯವುದು ಅವನ ಉಸಿರು. ೧೨೧

ಒಂದಿರುವೆ ತಗಣೆ ಸೊಳ್ಳೆಯ ಸಾಕು
ನೆಮ್ಮದಿಯ ಕೆಡಿಸೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ವೇಳೆ;
ಸಂದೇಹವೇಕೆ ಸಾಕೊಂದೆ ಕಿಡಿ ನುಡಿ
ಬಾಳಬಣಬೆಯ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ ಮಾಡೆ. ೧೨೨

ಕೊಚ್ಚೆಗೆಸುವುದು ಕಲ್ಲ, ಹುಚ್ಚರನು ಕೆಣಕುವುದು,
ತುಚ್ಛರನು ಬಯ್ಯುವುದು-ಇವು ಸಲ್ಲವೊ;
ಸಚ್ಚರಿತ್ರರ ಮೇಲೆ ಎಸೆದ ವಾಗ್ಬಾಣಗಳು
ನುಚ್ಚು ನೂರಹವು: ಅವರನು ಕೊಲ್ಲವೊ. ೧೨೩

ಮುಳ್ಳಿಡಿದ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಮೋಹಿಸುವ ಮಲರಂತೆ
ನಿಷ್ಠುರದ ನುಡಿಯಲಿರಬಹುದು ಪ್ರೀತಿ;
ಬೆಲ್ಲವಾತುಗಳಾಡಿ ನಂಬಿಕೆಯ ಹುಟ್ಟಿಸುವ
ನೇಹದೊಳಗಿರದೆ ವಿಷವಿಡುವ ನೀತಿ. ೧೨೪

ಬಲ್ಲವರ ಕಾರ್ಯವದು ಬೆಲ್ಲದಚ್ಚಿನ ಮಾಟ
ನೋಟಕ್ಕೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಲೇಸು, ಮಧುರ;
ಒಳ್ಳೆಯವರೊಡನಾಟ ಹೂಹಣ್ಣುಗಳ ತೋಟ,
ಜೀವಕ್ಕೆ ನಿತ್ಯವೂ ನೆಮ್ಮದಿ, ವರ. ೧೨೫

ಎಲ್ಲರೂ ಎಲ್ಲವನು ಬಲ್ಲರೆಂದೆನಬೇಡ
ಸರ್ವಜ್ಞನೊಬ್ಬನವ ಹಿರಿಯ ಗುಟ್ಟು;
ಕಲ್ಲದವರೂ ಕೂಡ ಬಲ್ಲರೆನಿತೋ ತಿಳಿವ:
ಗರ್ವ ತಿಳಿವಿನ ಕೊಳಕೆ ಪಾಚಿಕಟ್ಟು ೧೨೬

ಹೆರಹೆಣ್ಣ ಕಂಡಾಗ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡದಿರು
ನೆಲಸಿರಲಿ ಕಾಲಕಡೆ ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿ;
ಚರಿಪ ಕಾಲುಗಳ ಬೆರಳುಂಗರವು ಕೊಡಲಂದು
ನಿನ್ನ ಚರಿತೆಗೆ ಚಿನ್ನವೆನಿಪ ಸಂಪುಷ್ಟಿ. ೧೨೭

ಮುತ್ತುರತ್ನಗಳು ಕಡಲಾಳದಲಿ ಮುಳುಗಿಹವು:
ಪಡೆಯಲವುಗಳ, ಮುಳುಗಿ ಹುಡುಕಬೇಕು;
ಸೆತ್ತೆ ಪಾಚಿಗಳು ತೇಲಾಡುತ್ತಲೈತಹವು:
ಹಿಡಿಯಲವುಗಳ, ಕೈಯನೀಡೆ ಸಾಕು. ೧೨೮

ಮನೆಯ ಮೇಲೆಲ್ಲೆಲ್ಲು ಕುಂಬಳವೆ: ಏನದರ
ಬಳ್ಳಿ ಮೈಯೊಲೆತ, ಹಸುರುಡೆಯ ಮೆರೆತ,
ಹೊನ್ನ ಹೂ ತೊಡವ ಹೊರೆ! –ಇನಿತೆಲ್ಲ ಸಂಭ್ರಮವು
ಒಂದೆರಡು ಕಾಯ ಹಡೆವಲ್ಲಿ ಮುಗಿತ! ೧೨೯

ಅಳಿಲು ಕಚ್ಚಿದ ಹಣ್ಣು ಯುವಕ ಮೆಚ್ಚಿದ ಹೆಣ್ಣು
ತನ್ನ ಬೆವರಿನ ಬೆಲೆಯ ಹೊನ್ನುಮಣ್ಣು
ಎಳೆಯ ಕರುವಿನ ಕಣ್ಣು ಈದ ಹಸುವಿನ ಗಿಣ್ಣು–
ಮಿಗಿಲುಂಟೆ ಇಳೆಯೊಳಿವಕಿನ್ನು ಮುನ್ನು? ೧೩೦

ಪಯಣದಲ್ಲೋದೇಕೆ? ಸುತ್ತಲೂ ತೆರೆದಿಹವು
ಪ್ರಕೃತಿ ಲೇಖಿಸಿದ ಹೊತ್ತಗೆಯ ಹಾಳೆ:
ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಣ್ಣದಕ್ಕರಳಿಂದೊಕ್ಕಣಿಸಿ
ಬರೆದಿಹುದು ಬಾಳ್‌ಗಬ್ಬ ಸಾಲುಸಾಲೆ. ೧೩೧

ಕಾಡ ಕುಸುಮಗಳ ಕಂಪನು ಹೊತ್ತ ಗಂಧವಹ
ಊರಕೇರಿಯ ಹೊಕ್ಕು ಸುಳಿದಾಡಿದ;
ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡುಗಳ ಸೆಂಟಿನ ಸೊಗಡಿನಲಿ ಮುಳುಗಿ
ತಲೆನೋವು ಹಿಡಿದು ಕಾಡಿಗೆ ಓಡಿದ! ೧೩೨

ನಿನ್ನ ಕೈಯಲಿ ಕರಡಿ ನಿನ್ನ ಮೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹುಲಿ
ಮನದಲ್ಲಿ ಮರ– ಕುಣಿವ ಮುದಿ ಮರ್ಕಟ
ನಿನ್ನುದರದಲಿ ತೋಲ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ರಣಹದ್ದು
ನೆಲಸಿರಲು ನೀ ಮನುಜನೆಂತೊ, ಆಕಟ! ೧೩೩

ಜೀವಿ ಮಾತ್ರಕೆ ಜಗದಿ ಜೀವಿಸುವ ಹಕ್ಕುಂಟು,
ಜೀವಿ ಯಾವುದೆಯಿರಲಿ, ಕೊಲ್ಲಸಲ್ಲ;
ಗೋವಾದರೇನು ಹಾವಾದರೇನವುಗಳಿಗೆ
ದಯೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲಾವ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ೧೩೪

ಹಾಲು ಕೊಡುವುದು ಗೋವು, ಕಚ್ಚ ಬರುವುದು ಹಾವು,
ಅವುಗಳಲಿ ನಿನ್ನೆಣಿಕೆ– ಲಾಭ ನಷ್ಟ;
ಮೂಲ ನಿನ್ನಾ ಧರ್ಮದೃಷ್ಟಿಗಂತಸ್ಸ್ವಾರ್ಥ,
ದಯೆಯಲ್ಲ: ದಯೆ ಸರ್ವಜೀವಿನಿಷ್ಠ. ೧೩೫

ಅವರಿವರ ಹೂದೋಟಗಳಿಂದ ಹೂಗಳ ಕದ್ದು
ದೇವಿಗರ್ಪಿಸೆ ಕಾಣಳೇ? ಅವಳು ಕುರುಡೆ?
ತನ್ನ ಅಂಗಳ ಬೆಳೆದ ತುಂಬೆಯಾದರು ಸರಿಯೆ,
ಒಪ್ಪಿಸೊಲಿವಳು: ತಾಯ ನಲ್ಮೆ ಬರಡೆ? ೧೩೬

ಸಂಪಗೆಯ ಕುಲವೇನು? ಕಂಪ ಕೊಡದೇ, ಕೆಳೆಯ?
ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮನೆತನದ ಮಾತದೇಕೆ?
ತಾವರೆಯ ತವರಿಗೆ ತಲೆಯ ಹಾಕುವೆಯೇಕೆ?
ಜಾತಿಪುಷ್ಪದ ಜಾತಿಯರಸಲೇಕೆ? ೧೩೭

ತಾಯ ತೇರಿನ ಹಬ್ಬ: ತೇರೆಳವ ಸೇವೆಯಲಿ
ಹಿಂದಾದರೇನು ಮುಂದಾದರೇನು?
ತೇರೆಳೆಯಲನುವಿಲ್ಲ: ನಿಂತು ನೋಡುವ ಭಕ್ತ–
ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿಹ ಪುಣ್ಯ ಕಡಮೆಯೇನು? ೧೩೮

ಬಿತ್ತರದ ಬಯಲಿದ್ದು ಭಂಡಾರ ತುಂಬಿರಲು
ಕಟ್ಟು ದೇವನಿಗೊಂದು ದಿವ್ಯಭವನ;
ಭಕ್ತಿಯೊಂದುಳಿದು ಮತ್ತೇನು ಬಳಿಯಿಲ್ಲದಿರೆ
ಕಟ್ಟು ಬಗೆಬಯಲಲ್ಲಿ ಬೃಂದಾವನ. ೧೩೯

ಬಿತ್ತಿದೊಡನೆಯ ನೆಲವ ಬೆದಕಿ ನೋಡಲು ಮೊಳಕೆ
ಮೇಲೆದ್ದು ಕಾಣುವುದೆ? ಕಾಯೊ, ಮೂಢ.
ಸುತ್ತ ಪಾತಿಯ ಕಟ್ಟಿ ನೀರೆರೆವ ಕೃಷಿಯೊಂದೆ.
ನಿನ್ನ ಕರ್ಮವೊ: ಫಲವ ಆಶೆ ಬೇಡ. ೧೪೧

ಅವರವರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವರವರ ನುಡಿಯಂತೆ
ಅವರವರ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಲುಕುವೊಲು
ಕವಿಪರಮನವನೊಬ್ಬ ಬಹುರೂಪಿಯಾಗುವನು:
ಹಲವರಿಗೆ ಹಲಹಲವು ಬೆರಳು–ಕೊರಳು. ೧೪೧

ಹೃದಯ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಚಿಂತನದ ಚಿಪ್ಪಿನಲಿ
ಭಾವವಾವಿರ್ಭವಿಸಿ ನವ ಮೌಕ್ತಿಕ
ಉದಯವಾಗಿರಲವನು ತುಂಬಿ ಮೇಲಕೆ ತಹನು
ನುಡಿಯ ಕಿರುನಾವೆಯಲಿ ಕವಿ ನಾವಿಕ. ೧೪೨

ರವಿ ಕಾಣದುದ ಕಾಣ್ಬ ಕವಿಯೆಂದು ಲೋಕೋಕ್ತಿ,
ಇಲ್ಲಂತರಿಕ್ಷ ಚಕ್ಷುವಿಗೆ ಒಳಗಣ್ಣು;
ಕವಿಯಂಥನಾದರೇನೊಳಗಣ್ಣ ನೋಟವಿರೆ?
ರಚಿಸನೆ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನಂಥ ಮಿಲ್ಟನ್ನು? ೧೪೩

ಮನುಜ ಹೃಚ್ಚಿದ್ವಿಲಾಸಾತಿಶಯಗಳನೆಲ್ಲ
ಕಾಂಬ ಕವಿ ಉಳ್‌ತೆರೆದ ಬಗೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ;
ಚಿನ್ನವಾಗಿಸುವ ಚಿನ್ಮಯವಾಗಿಸುವ ಹೊರಗೆ
ಹೊರಗಣ್ಣು ಕಂಡ ಜಡಮಣ್ಣಿನಿಂದ. ೧೪೪

ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಕಥೆಯೆ? ನರಕಲೋಕದ ವ್ಯಥೆಯೆ?
ಮನುಜ ಲೋಕದ ಕೋಟಿಕೋಟಿ ಸಂಗತಿಯೆ?
ಹಿಂದಿನದೆ? ಇಂದಿನದೆ? ಮುಂದಿನದೆ? ಸರ್ವವನು
ಕಾಂಬ ಕವಿದರ್ಶನಕೆ ಇತಿಯೆ ಮಿತಿಯೆ? ೧೪೫

ಎಲೆಯೆಲೆಗೆ ಹೂವುಂಟೆ? ಕೊನೆಕೊನೆಗೆ ಕಾಯುಂಟೆ?
ಹೂತುದೆಲ್ಲವು ಕಾತು ಹಣ್ಣಾಗಲುಂಟೆ?
ನುಡಿನುಡಿಗೆ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಅರ್ಥರಮ್ಯತೆಯುಂಟೆ?
ವಾಕ್ಯವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ರಸ ಹೊನಲಿಡುವುದೆ? ೧೪೬

ಪದ ಪಾರ್ವತಿಯ ಮೈಯ ಅಂಶ ಅರ್ಥದ ಗಣಪ:
ತಾಯ್ತೊಡೆಯ ಬಿಡದ ಮಾತೃಪ್ರೇಮಭರಿತ;
ಹದುಳವಿದ್ದಿದ್ದೆಡೆಯೆ ತಾಯ್ಗೆ ನಲಿವೀವ ತೆರ
ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿಯ ನಟಿಪ ಚಾರು ಚರಿತ. ೧೪೭

ಗಣಪ ವಾಮಾಂಕ ಚೆಲು ಭಾವಭಾಮೆಯ ಪೀಠ,
ಬುದ್ಧಿ ಸಂಜಾತೆ ಮಾನಸಮೋದಿನಿ;
ದಕ್ಷಿಣಾಂಕ ವಿಭೂಷೆ ಲಾವಣ್ಯರಸಲಕ್ಷ್ಮಿ,
ಸೌಂದರ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಸಾಗರ ನಂದಿನಿ. ೧೪೮

ರಸವೆಂಬೆ ಧ್ವನಿಯೆಂಬೆ, ಕಾವ್ಯದಾತ್ಮವದೆಂಬೆ
ಒಡಲ ಬಿಟ್ಟೆಲ್ಲಿಯದು ಆತ್ಮವಾಸ?
ರಸದಾಳಿಕಬ್ಬಿನಲಿ ಕಸದ ಭಾಗವದೆನಿತು?
ರಸದ ನೆಲೆಗಿರಬೇಕೊ ವಚನ ದೇಶ. ೧೪೯

ಕಾವ್ಯಕನ್ನಿಕೆಯೊಡಲ ಲಾವಣ್ಯ, ರಸದೊರತೆ:
ಅಂಗಸೌಷ್ಠವವದಕೆ ಲಾಸ್ಯರಂಗ;
ಭಾವ್ಯವೆನಿಸುವುದೊಡನೆ ಲಾವಣ್ಯಕನುಗೂಡಿ
ಇಂತಿರಲು ಕನ್ನಿಕೆಗೆ ರಸಿಕ ಸಂಗ. ೧೫೦

ಅಕ್ಷರಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರದೊಲು ಮಿನುಗಿ
ಭಾವಾರ್ಥರೂಪಿ ತಾನಕ್ಷರಬ್ರಹ್ಮ;
ನುಡಿನುಡಿಯಲಡಿಯಿಡುತ ನರ್ತಿಪ ಸರಸ್ವತಿಯ
ನೂಪುರ ಧ್ವನಿಯದರ ಸರಸಧರ್ಮ. ೧೫೧

ಯಾವ ದೂರದ ವನವೊ ಯಾವ ದೂರದ ಕಡಲೊ
ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಬಹುದು ಹಕ್ಕಿ ಮಿನುಗಿ;
ಬಳಿಯಿರು ಬಲೆಯ ನೀ ಬೀಸಿ ಹಿಡಿಯದಿರೆ
ಮರೆಯಾಗುವುದು ಬಾನ ಬಯಲಿನಲ್ಲಡಗಿ. ೧೫೨

ರಸವ ಸವಿಯುವವಗಂಗವಾಗುವುದದು? ಬುದ್ಧಿಯೇ
ಹೃದಯವೇ, ಅಲ್ಲದೊಡೆ ಮನವೆ ಮೈಯೆ?
ರಸದೀಪ್ತಿಯಲಿ ಬುದ್ಧಿ ಬೆಳಗಿ, ಹೃದಯವು ನಾಂದು,
ಮನಕರಗಿ ಮೈಯುಬ್ಬುವುದು–ಆತ್ಮನಲಿಯೆ. ೧೫೩

ಡಾಕ್ಟರ್ ಜೆಕಿಲ್ ಮತ್ತು ಹೈಡೆಂಬವನ ತೆರನ
ಇಬ್ಬಗೆಯ ಜೀವನದ ಬರಹಗಾರ
ನೋಟಕೆಣೆಯಿಂದ ಸೌಂದರ್ಯಭಾಗ್ಯವನೀವ
ಕೆಸರುಬಸಿರಿನ ದಿವ್ಯ ಕಮಲಾಕರ. ೧೫೪

ದಿವ್ಯ ಗಾನವನೆರೆವ ಕೊಳಲಿನೊಡಲದು ಬರಿಯೆ,
ಮುನ್ನಿನಂತುಮ್ಮುವುದೆ ಗಾನತಾನ?
ಕಾವ್ಯಕರ್ತೃವ ಜೀವನದ ನೇಮನಿಷ್ಠೆ ಕೆಡೆ
ಕಾವ್ಯದೈಸಿರಿಗಾಗದೇ ಕಿಂಚಿದೂನ? ೧೫೫

ಕಾವ್ಯದಲಿ ಬದುಕಿನಲಿ ದೋಷಗಳನೆಣಿಸದೆಯೆ
ಗುಣವ ಕಂಡೆಡೆ ಅದನು ಹಿಡಯಬೇಕು:
ಹಾದಿಯಲಿ ಕಂಡ ಹೊಲಸನು ತುಳಿಯದೆಯೆ ಕೆಲದ
ಹೂಗಿಡದ ಹೂಕೊಯ್ದು ಮುಡಿಯಬೇಕು. ೧೫೬

ಒಂದು ಕೋಗಿಲೆ ಹಾಡಿ ಕರೆದರಹುದೆ ವಸಂತ?
ಎರಡು ಹೂಬಿಟ್ಟ ಕೊನೆ ಗೊಂಚಲಹುದೆ?
ಮಂದೆಯಾಗುವುದೇನು ಕುರಿ ಮೂರರಿಂದ?
ಒಂದೆರಡು ಪದ್ಯ ಗೀಚಿದವ ಕವಿಯೆ? ೧೫೭

ಒಳಗೆ ಕಿಡಿ ಕನಲುತಿರೆ ಬೂದಿ ಮುಚ್ಚಿದೊಡೇನು
ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವುದು ಕೆಂಡ ಬೂದಿಯರುಬೆ
ಒಳಗಿನುಸಿರೆಲ್ಲವನು ಬಿಟ್ಟೂದಿದೊಡಮೇನು
ಇದ್ದಲಿದ್ದಲೆ: ಕೆಂಡ ಕಿಡಿಯಿಂದಲೆ. ೧೫೮

ಒಂದು ಹೃದಯದ ಕಣ್ಣು ಒಂದು ಬುದ್ಧಿಯ ಕಣ್ಣು,
ಹೃದಯ ಬುದ್ಧಿಗಳ ಸಮತೂಕ ಚೆನ್ನು;
ಒಂದು ಹೃದಯದ ಕನಸು ಒಂದು ಬುದ್ಧಿಯ ಬೆಳಸು,
ಎರಡು ಕೂಡಿಯೆ ಇಹದ ಬದುಕು ಹೊನ್ನು. ೧೫೯

ಎರಡು ಕಣ್ಣಾದರೂ ನೋಟವೊಂದೇವೊಂದು:
ಕಾಂಬ ಸತ್ಯದ ರೂಪವೆರಡು ರೀತಿ;
ಹೊರ ನಿಜದ ನೊಲುವೊಂದು ಒಳನಿಜದ ಚೆಲುವೊಂದು,
ಇದುವೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾವ್ಯಗಳ ನೀತಿ. ೧೬೦

ಜುಟ್ಟಿಗೇರಿಸೆ ಹೂವ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವುದೇನು?
ಹೊಟ್ಟೆಬಟ್ಟೆಗೆ ಬೇಕು ವಿಜ್ಞಾನಸಿದ್ಧಿ;
ಅಟ್ಟುಂಡು ತೊಟ್ಟಾಯ್ತು: ಒಳನೆಮ್ಮದಿಗೆ ಬೇಕು
ಆನಂದವೀನ ಕವಿತಾಸಮೃದ್ಧಿ. ೧೬೧

ಬೆಳಗು ಬೈಗುಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವ ಕವಿಜನರೆ
ಹಗಲಿನುರಿಬಿಸಿಲನೂ ಬಣ್ಣಿಸುವರು;
ಬಣ್ಣನೆಯ ಬಿಸಿಲು ಬೇಯಿಸದು ಬಾಯಾರಿಸದು:
ಕವಿಯ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಬಿಸಿಲೆ ಬೆಳುದಿಂಗಳು. ೧೬೨

ಬುದ್ಧಿವಂತರಿಗಿರಲು ಶುದ್ಧಕಾವ್ಯದ ಹೊಲಬು,
ಸಿದ್ಧರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಸುಬ್ರಹ್ಮಭಾವ;
ಮುಗ್ಧರರಿವಿಗೆ ಬೇಕು ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುವ ಕಾವ್ಯ,
ಶುದ್ಧ ರಸಿಕರಿಗಿರಲಿ ಕಾವ್ಯ ರಸ–ಭಾವ. ೧೬೩

ಪುಸ್ತಕವ ಬರೆದದನು ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಸಿ ಪರರ
ಹಸ್ತಕೊಪ್ಪಿಸಿ, ಹಲವ ಗೆಳೆಯರ್ಗೆ ಹಂಚಿ,
ಸುಸ್ತಿ ಬಡ್ಡಿಯ ಸಹಿತ ಸಾಲವನು ತೀರಿಸಿಯೆ
ಸುಸ್ತು ಬೀಳುವನವನು ಲೇಖಕ–ವಿರಿಂಚಿ! ೧೬೪

ಮುನ್ನುಡಿಯ ಕನ್ನಡಿಯ ಮುಂದೆ ಮುಖಮಾಡುತ್ತ
ತನ್ನ ಬೆನ್ನನೆ ತಾನು ಚಪ್ಪರಿಸೆ ಚೆನ್ನೆ?
ಇನ್ನೊಬ್ಬರೆಸೆದ ಬೈಗುಳ ಬಾಣ ತಾ ಲೇಸು–
ಆತ್ಮಶಂಸೆಯ ಮಾಲೆ ಕೊರಳ ನೇಣೆ! ೧೬೫

ಇದ್ದೆಡೆಯೆ ಸುಮವರಳಿ ಸೌರಭವ ಸೂಸಿದರು
ಭ್ರಮರ ಬರುವುದು ಬಳಿಗೆ ಕಂಪುವಿಡಿದು;
ಸದ್ದುಗದ್ದಲದ ಪ್ರಚಾರ ಕಾವ್ಯಕೆ ಬೇಕು,
ರಸಿಕ ಬಾರನು ಬಳಿಗೆ ತಾನೆ ತಿಳಿದು. ೧೬೬

ಕರೆದು ಹಸುವನು ಹಿಂಡಿ ತೋರಿ ಕರುವಿಗೆ ಮೊಲೆಯ
ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳುವ ಗೋಪಾಲಕ;
ಕರೆದು ವರ ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ಪುಡಿಗಾಸು
ಥೈಲಿಗಳನೆಣಿಸುವನು ಗ್ರಂಥಪ್ರಕಾಶಕ. ೧೬೭

ಬೀದಿಯಲೆ ತಮಟೆ ಡಬಡಬನೆ ಬಡಿಯುತ್ತಿರಲು
ಕೇಳುವುದೆ ಮರದ ತುದಿಹಕ್ಕಿಹಾಡು?
ನಿಂತಕೂಡಲೆ ತಮಟೆ ಸದ್ದು ಮೆಲುಗಾಳಿಯಲಿ
ಮರ್ಮರ ಶ್ರುತಿಗೊಟ್ಟು ಮರಹಾಡಗೂಡು. ೧೬೮

ನವ್ಯಭವ್ಯಗಳೆಂಬ ಭೇದವೇತಕೊ ಬಂಧು?
ನೈಜ ಕಾವ್ಯವದೆಲ್ಲ ನಿತ್ಯ ನವ್ಯ:
ದಿವ್ಯಭಾವದ ಭವನ ಶಿರದ ರಸಗಂಗೆಯವ-
ತರಣವಾಗಲ್ಕಮರ, ಕಾವ್ಯಭವಿತವ್ಯ. ೧೬೯

ಮುಡಿಯೆ ಕಾವ್ಯವು ಕುಸುಮ ಹಿಡಿಯೆ ಕೈಯಲಿ ಖಡುಗ
ಹೊಡೆಯಲೆಚ್ಚರಗೊಳಿಪ ಭೇರೀ ನಿನಾದ;
ಕುಡಿಯೆ ಅಮೃತದ ಪಾನ ನಡೆಯೆ ದಾರಿಯ ದೀಪ
ಕಡೆಯೆ ಸುಜ್ಞಾನದಿಂ ತತ್ತ್ವಬೋಧ. ೧೭೦

ಕೆಡೆನುಡಿವೆಯೇತಕ್ಕೆ ಕಾವ್ಯಕರ್ಮವ, ಕೆಳೆಯ,
ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದರ ಒಣಹವ್ಯಾಸವೆಂದು;
ಹುಡಿಮಣ್ಣು ಹೂಬಿಡುವ ಇಂದ್ರಜಾಲವಿದಯ್ಯ-
ನೆಲ-ಬೀಜಗಳ ಯೋಗ, ಸೃಜನೆ ಕಾವ್ಯ. ೧೭೧

ಕಾವುಕಾಂತೆಯ ಕಿವಿಯ ಸವಿಯ ಮಾತಿನ ಮಧು,
ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಹಿತಕಾರಿ, ಮುದ್ದು ಮನಕೆ;
ಸೇವ್ಯಮಾದಾಕಾವ್ಯಮಧುವಿನೊಳು ಬೆರೆತಿಹುದು
ಹುದುಗಿದೌಷಧ ನಿನ್ನ ಆತ್ಮಗುಣಕೆ. ೧೭೨

ರಾಜೋಪಚಾರವಿದ್ದರು ಕೂಡ ಹೆರರ ಮನೆ
ಹೆರರ ಮನೆಯೇ, ತನ್ನದೆಂಬುದಿಲ್ಲ;
ಬೈದು ಬೈಯಿಸಿಕೊಳಲು ಇಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ಮಡದಿ,
ಇಲ್ಲ ಸುಖದುಃಖಗಳ ಹಗಲು ಇರುಳು. ೧೭೩

ನೋವು ನಲಿವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಗಿಯಾಗುವ ಪುಣ್ಯ
 ತನ್ನ ಮನೆಯುಳಿದನ್ಯ ಗೃಹದಿ ಕಾಣೆ:
ತನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದಾಕೆ ಹಡೆದ ಮಕ್ಕಳೆ ಮನೆ:
 ಅಲ್ಲ ಮಾಳಿಗೆ ತಳದ ನಾಲ್ಕು ಕೋಣೆ. ೧೭೪

ಹೊಲಸು ಹೇಸುವ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:
 "ನೆರೆಮನೆಯ ನೋಡೆಂತು ಒಪ್ಪೋರಣ!
ನೆಲವೊ ಕನ್ನಡಿ! ಗೋಡೆ ಗೀಚಿಲ್ಲ! ಕಲಿ ಪಾತ!"
 ಅವಳೆಂದಳ್: "ಅವರ ಮನೆಗಿಲ್ಲ ನಮ್ಮಾಭರಣ!" ೧೭೫

ಮನೆಗೋಡೆಯಂಚಿನಲಿ ಇಲಿಯ ಬಿಲ, ಮೂಲೆಗಳು
 ಜೇಡಬಲೆಗಳ ಬೀಡು, ಇರುವೆ ಗೂಡು;
ಎಣಿಕೆಗೆಟುಕದ ಕೀಟಕ್ರಿಮಿಗಳ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ
 ಮನೆಯ ಸುಡುವೆಯ ಮಾಡಿಯದನು ಸೂಡು. ೧೭೬

ನಿನ್ನ ಯೌವನದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯ ನೆನೆದಾಗ
 ಮನಸೆಲ್ಲ ಅವಳದೇ ಮುಖದ ಮುದ್ರೆ;
ಇಂದು ಬಾಳಿನ ಸಂಜೆಯಲಿಯವಳ ಕಂಡಾಗ
 ಮೂಡದೇ ಕಣ್ಣೆದುರು ತಾಯಿಯ ಚರಿತ್ರೆ. ೧೭೭

ಆಮೆ ಮೆಲ್ಲಿದುವಪ್ಪ ತನ್ನ ಕಾಲ್ಗಳ ಮೊಗವ
 ಒಳಸೆಳೆದುಕೊಳೆ ಚಿಪ್ಪಿನೊಳಗಭೇದ್ಯ;
ಕಾಮಮುಖಮಾದಿಂದ್ರಿಯಂಗಳನ್ನೊಳತಿರುಹೆ
 ದೇಹದೊಳಗಣ ದೇಹಿ ತಾನವಧ್ಯ. ೧೭೮

ಐದು ಕುದುರೆಗಳ ರಥ, ಓಟ ನಾಗಾಲೋಟ,
 ಒಂದ ತಡೆಹಿಡಿಯೆ ತಗ್ಗುವುದೆ ವೇಗ?
ಐದುವೆಡೆಗೈದಲೆಂದವನು ಹರಿಬಿಡದೆ ಆ
 ಐದನೂ ಬಿಗಿವಿಡಿಯೆ ನಿನ್ನ ವಶವಾಗ. ೧೭೯

ತೊಡುವ ಕಾಲವದೊಂದು ಬಿಡುವ ಕಾಲವದೊಂದು
ತೊಡಿಕೆ ಬಿಡಿಕೆಗಳೆರಡು ಜೊತೆಗೂಡವು;
ಸುಡುಗಾಡ ನೆನೆಯುತ್ತ ಮೃಡನ ಕೃಪೆ ಬೇಡುತ್ತ
ತೊಡುವುದನು ತೊಟ್ಟು ಬಿಡುವುದ ಕಲಿ. ೧೮೦

ಬಿಡುವುದನು ಕಲಿ ನೀನು ತೊಡುವುದನ್ನಂತೆಯೇ:
ಬಿಡಿಕೆ ತೊಡಿಕೆಗಳೆರಡು ಶ್ವಾಸನಿಃಶ್ವಾಸ
ಒಡಲ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿರಲು ಮನವ ತಡೆಗಟ್ಟಿರಲು
ಬೇಕು ಯೆರಡರೊಳು ಸಮನಾದ ತೋಷ. ೧೮೧

ಪರತತ್ತ್ವವೊಂದುಂಟು: ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳ್ಗೆ
ಅರಿಯಲರಿದದರಿಂದ ಇಲ್ಲವೆನಬೇಡ;
ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಗೊದಗಿ ಬಂದುದೇ ಸತ್ಯವೆನೆ
ಇಂದಿದ್ದು ತೋರಿ ನಾಳೆಗೆ ಇಲ್ಲ, ನೋಡಾ. ೧೮೨

ನಮ್ಮ ವಾಸದ ಮನೆಗೆ ಉಂಟೆರಡು ಬಾಗಿಲು:
ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲೊಂದು ಹಿತ್ತಲದೊಂದು;
ಆದರೊಂದೇ ನಿಯಮ: ಮುಂಬಾಗಿಲಲಿ ಬರವು;
ಹಿಂಬಾಗಿಲಿಹುದು ತೆರಳಿಕೆ ತೆರವು. ೧೮೩

ಬ್ರಹ್ಮ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕಾರ್ಯದಲಿ ಬಹಳ ಬೇಸತ್ತು
ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳುತ, ಬಳಪದ ಪಿಡಿದು ಕರದೆ
ಬಾನ ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬಳ್ಳಿಗೆರೆಯೆಳೆವನೆನೆ
ಬೆಳ್ಕೊಕ್ಕರೆಯ ಸಾಲು ಮೆರೆವುದಾಗಸದೆ. ೧೮೪

ಗಾಳಿ "ಗುಲ್ಡಾರಿಯೋ" ಆಡುತೋಡೋಡುತ್ತ
ಬಿಳಿಕಾಗದದ ಚೂರುಗಳನೆಸೆದ ರೀತಿ
ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಲಿ ಚೆದರಿ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ
ಬಿಳಿಮೋಡ ಬಿದ್ದಕಡೆ ಬಿದ್ದಿರುವವು. ೧೮೫

ಗಿಡದಲರಳುವ ಎಲ್ಲ ಹೂಗಳನು ಕೊಯ್ಯದಿರು
ಉಳಿದಿರಲಿ ಕೆಲವು, ಗಿಡಕಲಂಕಾರ;
ಕುಡಿಯ ಬರುವುವು ದುಂಬಿ ಚಿಟ್ಟೆಗಳು ಹೂರಸವ
ಅದು ನಿಸರ್ಗವು ಅವಕೆ ಇಟ್ಟ ಆಹಾರ. ೧೮೬

ಬೆಟ್ಟತುದಿಯನ್ನೇರಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತನ ಕಂಡು
ತಪ್ಪಲಿನಲಿಹ ಮನುಜ ಬೆರಗುಗೊಂಡು
ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿಂದ ತಾನವಗೆ ಸರಿನಿಂತೆನೆನೆ
ಏರಿದಂತಾಯ್ತೆ? –ಜನ ನಗರೆ ಕಂಡು? ೧೮೭

ಮೇಲೇರಿದರಿಗೆ ಮನ್ನಣೆಯ ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟು
ಯತ್ನ ಮಾಡವರ ಜೊತೆ ಸರಿ ನಿಲ್ಲಲು;
ಕಾಲಬಲವೊಯ್ಯೆ ನೀನವನ ಮೀರಿಸಬಹುದು:
ವಿನಯ ಪ್ರಯತ್ನಸಿದ್ಧಿಗೆ ಮೆಟ್ಟಲು. ೧೮೮

ಶಿಖರ ಸೌಂದರ್ಯದರ್ಶನವುಂಟೆ ಸಕಲರಿಗೆ?
ಸಾಹಸಿಗ ಸುಕೃತಶಾಲಿಗಳು ಕೆಲವರಿಗೆ–
ಶಿಖರ ಶೂನ್ಯತೆ ಶೈತ್ಯ ನಿರ್ಜನತೆ ಕವಿದಂದು
ಶಿಖರ ಮೈತ್ರಿಯ ಸೌಖ್ಯ ಕ್ಷಣದವರೆಗೆ. ೧೮೯

ತಪ್ಪಲಿನ ಸೌಂದರ್ಯ ಸೌಭಾಗ್ಯ ವೈವಿಧ್ಯ
ಸಕಲರಿಗೆ ಸರ್ವದಾ ತೆರೆದ ಸ್ವರ್ಗ;
ಬೆಪ್ಪನಾಗದಿರು ಶಿಖರಾರೋಹಣಕೆ ಸೋತು,
ಸಾಹಸದ ಸುಖಸಿದ್ಧಿ ಕಠಿನ ಮಾರ್ಗ. ೧೯೦

ನೆರಳೀವ ಮರವ ಕಡಿದುರುಳಿಸುವೆಯೇತಕ್ಕೆ?
ನೆರಳು ಮಾತ್ರವೆ? ಉಂಟು ಹೂಹಕ್ಕಿ–ಹಣ್ಣು;
ಮರವು ಮುದಿಯಾಗೊಣಗೆ ಈಗ ಬಯಸಿದ ಫಲವ
ಕೊಡುವುದಿಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ–ಕಾದು ಉಣ್ಣು. ೧೯೧

ಫಲಭರಿತ ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲೆಸೆಯೆ ಫಲವುಂಟು:
ಅಡ್ಡೇಟೊ ಗುಡ್ಡೇಟೊ–ಯತ್ನ ಸಫಲ;
ಎಲೆಮರೆಯ ಹಣ್ಣೆರಡಕಿಟ್ಟ ಗುರಿಯೇಟುಗಳು
ಹುಸಿಯಹವು–ನಿಷ್ಫಲಕೆ ಬೇಡವೊ ಛಲ. ೧೯೨

ಕೊರಡು ಕೊನರುವುದೇನೊ? ಬರಡು ಫಲಿಸುವುದೇನೊ?
ಹುರುಡುಗೊಂಡೇತಕ್ಕೆ ಹೊಯ್ವೆ ನೀರ?
ಮರಳುಕಾಡೊಳಗರಳು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ತಿರಿವೆಯಾ?
ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆ ಸವಾರಿಗೈವ ಧೀರ! ೧೯೩

ನೀರೆರೆಯಬೇಕು ಬೇರಿಗೆ; ಬೇರು ಕೊಂಬೆಗಳ
ಪೋಷಿಸಲು, ಕೊಂಬೆ ಹೂ ಹಣ್ಣನುಂಬೆ;
ಅರ್ಥಕಾಮಗಳ ಹೂ ಹಣ್ಣು ಭೋಗಕೆ; ಧರ್ಮ
ರಕ್ಷಣೆಯ ಕೃಷಿ ಮಾಡು, ಕೈವಲ್ಯವುಂಬೆ. ೧೯೪

ಹೂ ಚಿಗುರ ಕಿತ್ತೆರಚಿ ಹಣ್ಣುಗಳನರೆಕಚ್ಚಿ
ಬಾಳ್ಮರನನಡರಿರಲು ಜಾತಿ–ಕೋತಿ
ಪೊಜೆಮನಸಿನ ಭಕ್ತ "ಹುಷ್" ಎಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ
ನಿಲ್ಲುವುದೆ ಮಂಗಚೇಷ್ಟೆಯ ಫಜೀತಿ? ೧೯೫

ಸಾಲು ಮರಗಳನೆಲ್ಲ ಸಾಲುಸಾಲಾಗಿ ಕಡಿದು
ಅಗೆದು ಗುಂಡಿ ಚರಂಡಿ ತೋಡುವರಲಾ;
ಬರಲು ಬೇಸಗೆ ಮರಗಳಿಲ್ಲ, ನೆರಳೂ ಇಲ್ಲ;
ಮಳೆ ಬರೆ ಚರಂಡಿಯಲಿ ಚರಮಗಾನ! ೧೯೬

ಎರಡುಕೈ ಬಿಡುವಿರಲು, ಕಂಡಿರಿಗೆ ಕೈಯಮುಗಿ,
ಕೈಯೊಂದೆ ತೆರವಿರಲು ಮಾಡೋ ಸಲಾಮು;
ಎರಡು ಕೈಗೂ ಕೆಲಸವಿರೆ ತಲೆಯ ಬಗ್ಗಿಸು;
ಇರಲು ಹೊರೆ ತಲೆಗೂ, ಮುಗುಳುನಗೆ ಬೀರು. ೧೯೭

ಪರ್ವತವು ಮಹಮದನ ಬಳಿಗೆ ಬರಲಾಗದಿರೆ
ಮಹಮದನೆ ಪರ್ವತವ ಸಾರಬೇಕು;
ಸರ್ವವೂ ನಮ್ಮ ಮೂಗಿನ ನೇರ ನಡೆಯುವವೆ?
ನೂರು ನೇರಕೆ ಮೂಗ ತಿರುವಬೇಕು. ೧೯೮

ಪ್ರತಿಗಾಮಿಗೂ ಪ್ರ(ಗ)ತಿಗಾಮಿಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ
ಒಂದಕ್ಷರದೊಳಿಹುದು: ಅದು "ಗ"ಕಾರ
ಹಿಂದಕಿವ ಮುಂದಕವ ಚಲಿಸಿ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ
ಗತಿಸಿದಾಗಿಬ್ಬರಿಗು ಸಮ "ಗ"ಕಾರ! ೧೯೯

ಹಲ್ಲುಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಳಲು ದಂತವೈದ್ಯರ ಕಂಡು
ಕುಳ್ಳಿರುತ್ತಿದ್ದೆ ಕುರ್ಚಿಯ ಬಂದಿಯಾಗಿ;
"ಏಳು" ಎನ್ನುವವರೆಗು ಏಳುದಿನ ಕುಳಿಕುಳಿತು
ಹಿಂದಿರುಗಿದೆನು ನಾ ಸ್ಥಿತಪ್ರಜ್ಞನಾಗಿ. ೨೦೦

ಮಾಡು ಕಂಡಾಗ ಕಂಡಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ
ಸೊಂಟ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಮೂರುಸಲ ಸಲಾವು:
ನಿನನ ತಪ್ಪುಗಳೆಷ್ಟೊ ಬಲ್ಲೆಯಾ ನೀನು? ಅವನ
ಕೋಪಶಮನಕ್ಕದೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಮುಲಾಮು. ೨೦೧

ಜನತೆಯೊಳಗಿನ ಶಕ್ತಿ ಬೂದಿ ಮುಚ್ಚಿದ ಕೆಂಡ:
ಅದನುರುಬಿ ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ಪಿಡಿಯಲಹುದೆ?
ಜನವನಾರಾಧಿಸುವ ನ್ಯೆಮೆ ಯಜ್ಞಕು ಮಿಗಿಲೊ:
ಅರಿತು ಸೇವಿಸೆ ಅಗ್ನಿ ಅಹಿತನಹನೆ? ೨೦೨

ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಬಾಯ್ಗೆ ಮಣ್ಣಿಕ್ಕೆ ಹೊನ್ನಹುದೆ?
ತಾಯೆ ವಿಷವೂಡೆ ತಾನಮೃತವಹುದೆ?
ತನ್ನವರೆ ತಲೆಮೆಟ್ಟಿ ತುಳಿಯುತಿರಲಾತುಳಿತ
ತಲೆಗಿಟ್ಟ ಸೇಸೆಯೆಂದಾನಲಹುದೆ? ೨೦೩

ತನ್ನ ತೋಟದ ಮುಳ್ಳು ಚುಚ್ಚೆ ನೋಯದೆ ಪಾದ?
ತನ್ನ ಸಾಕಿದ ಅವು ತಿವಿಯೆ ಸುಖವೆ?
ತನ್ನ ಕೈಬೆರಳ ಪುಣ್ ರನ್ನದುಂಗುರವಹುದೆ?
ಮಕ್ಕಳವಿನಯ ಮನಕೆ ಮೋಹಿಸುವುದೆ? ೨೦೪

ಅರಸಾದೊಡೇನಾತ್ಮ ಮಾರಿಕೊಂಡವನಾಳು;
ಆತ್ಮವಂತನೆ ಅರಸು, ರಾಜ್ಯ ಮನಸು;
ಗುರುಹಿರಿಯರನ್ನು ಪೇಕ್ಷಿಸುತ ದುರ್ಮಂತ್ರಿಗಳ
ಕೈಗೊಂಬೆಯಾದರಸು ಕಟುಕರ ಹಸು. ೨೦೫

ಅರಸಿಗಿಂತಲು ಮಿಗಿಲು ಜನಶಕ್ತಿ ಲೋಕದಲಿ;
ಅರಸನಿಗೆ ದೈವ ಪ್ರಜಾಸಮೂಹ;
ಸರಸಿಜೀವನಕೆಂತು ಮಳೆವನಿಗಳಿಂದಿರವೊ
ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದಂತರಸುತನದ ನಿರ್ವಾಹ. ೨೦೬

ಸರಸಿಯೆನ್ನುವ ಹೆಸರೆ ಹಿರಿದು ಹಳ್ಳವದಾಗೆ,
ನೀರು ಬತ್ತಿರೆ, ನೀರೆ ಬಾರದಿರಲು?
ಸರಸಿ ನೀರಿಂದ, ನೀರೇ ಸರಸಿ ತಾನೆಂಬ
ತೆರನೊ ರಾಜಪ್ರಜಾ ಸಂಬಂಧವು. ೨೦೭

ಪ್ರಜೆಯನಾರಾಧಿಸುವ ರಾಜ ಪ್ರಜೆಗಳ ದೈವ:
ಈ ಪರಿ ಪರಸ್ಪರಾರಾಧ್ಯರಿವರು;
ತ್ಯಜಿಸಿ ಸ್ವಾರ್ಥವನಿವರ ಸೇವಿಸುವ ಮಂತ್ರಿಯಿರೆ
ಆ ನಾಡು ಶಾಂತಿಸೌಖ್ಯಗಳ ತವರು. ೨೦೮

ಅರಸೆ ಬೇಡೆನ್ನುವಾ ಮಾತು ಬರಿಯ ಕುಯುಕ್ತಿ:
ದಿಟ, ಅಂಕೆಯಿರದಾಳ್ಕೆಯಿಂದ ಹಾನಿ;
ಸರುವಾಧಿಕಾರವನು ಜನದಂಕೆಗೊಪ್ಪಿಸಿದ
ಅರಸು ಲೋಕದ ಅರಸುಗಳೊಳು ಮೌನಿ. ೨೦೯

ಜನತೆಯನು ಕೆರಳಿಸಲು ಜಗವೆ ನಿಲ್ಲುವುದೇನು?
ಜನತೆಯೇ ಜಗದ ಸರ್ವಸ್ವವಾಧಾರ.
ಜನತೆಯನು ಮೆಟ್ಟಿ ಆಳಿದನೆಂದು ಉಳಿದಿಹನು?
ಆತ ಜನತಾವೈರಿ, ಭೂಮಿಭಾರ. ೨೧೦

ನೆರೆಯ ಮನೆಯಂಗಳದ ಮಲ್ಲಿಕಾಕುಸುಮವದು;
ಅದ ಕೊಯ್ದು ಪಿಡಿಯಲೇಕೆಳಸುತಿರುವೆ?
ಇದೋ, ವಸಂತದ ಗಾಳಿ ಅದರ ಕಂಪನು ಕೊಂಡು
ತಂದೀಯುತಿದೆ; ಏಕೆ ಹೂವ ಬಯಕೆ? ೨೧೧

ಓ ಪಕ್ಷಿ, ಓ ಪಕ್ಷಿ! ನೋಡು ಆ ಹಣ್ಣ!
ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅದರ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣ
ಸೊಗಸಹುದು; ಸುತ್ತಲೂ ಮುಳ್ಳುಪೊದೆ; ರಕ್ತಬೆಲೆ
ತೆತ್ತು ಸವಿ, ಇಲ್ಲವೋ ಮುಚ್ಚು ಕಣ್ಣ! ೨೧೨

ಬರಿದೆ ಹಾರಾಡುತಿಹೆಯೇಕಿಲ್ಲಿ, ಓ ದುಂಬಿ
ಸವಿಯೆ ಹೂ ಸಂಗವುಂಟೆಂದು ನಂಬಿ?
ಮರಳು ಮರಳ್, ಓ ಭ್ರಮರ! ಬಯಲೊಳೇಕೀ ಭ್ರಮಣೆ?
ಒಲಿದೊಲೆದು ಕರೆವ ಹೂವಿಲ್ಲ, ಸಖನೆ! ೨೧೩

ಸುಧೆ ಚೆಲ್ಲಿದಂತೆ ಮೈತುಂಬ ಹೂ ತೊಟ್ಟಿರಲು
ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಲತೆಯ ಮೆಚ್ಚುವೆವು ನಾವು;
ಮೆಚ್ಚದಿದ್ದರು ಸರಿಯೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಎನ್ನಿಸದೆ
ಲತೆಗೆಲ್ಲ ಅರಳಿರಲು ಕೆಲವೆ ಹೂವು. ೨೧೪

ಮುದಿಯ ಮರ ಒಣಗುತಿರೆ, ಚಿಗುರಿಲ್ಲ ಹೂವಿಲ್ಲ,
ಉದುರಲೆಲೆಯಿಲ್ಲ, ಬಿಡು ಹಣ್ಣ ಮಾತು:
ತರಗು ಗಾಳಿಯ ಪಾಲು; ತುದಿಯಲ್ಲಿ ರಣಹದ್ದು;
ಬುಡದ ಹುತ್ತದಿನೇರುತಿದೆ ಕಾಲಸರ್ಪ! ೨೧೫

ನರನ ರಕ್ತದ ರುಚಿ ಕಂಡ ಹುಲಿಯದೊಮ್ಮೆ
 ನರನ ಬೇಟೆಯನೆಂದೂ ಬಿಡದು;
ಪರಮಾಧಿಕಾರದ ರುಚಿಕಂಡ ಮೇಲೊಮ್ಮೆ
 ವರಯತಿಯಾದರೂ ಬಿಡನು. ೨೧೬

ತೈಲ ಮುಗಿದಿರಲು ನೀಲಿಯನೆ ಮೆರೆದು
 ದೀಪವಾರುವುದೆ ಚೆಂದ!
ಹಣ್ಣು ಮಾಗಿರಲು ತಿನ್ನುವರ ಕೈಗೆ
 ಕಳಚಿ ಬೀಳುವುದೆ ಚೆಂದ! ೨೧೭

ನೋಡದೊ ಸಂಧ್ಯಾಗಗನ ಗಂಗೆಯಲಿ
 ಸಾಗಿದೆ ಮುಗಿಲ್ದೋಣಿಯ ಸಾಲು–
ಯಾರೂ ಪಯಣಿಗರೇ ಇಲ್ಲ:
 ಸ್ವರ್ಗಕೆ ಭೂಮಿಯ ಚೆಲುವ ಟಪಾಲು! ೨೧೮

ಕಾವ್ಯಸೃಷ್ಟಿಯೆನ್ನಲೇನು?–
 ತನ್ನ ತಾನೆ ಕೊಡುವುದು;
ಅಕ್ಷರ ನಿರ್ವಯಲಿನಲ್ಲಿ
 ತನ್ನ ಮುದ್ರೆ ಬಿಡುವುದು. ೨೧೯

ಕಂಡೆ ಚಿತ್ತಾಪಹಾರಿಣಿ ಚೆಲುವೆಯ,
 ಚಣದಲಿ ಚೆಲುವಿಗೆ ಮನಸೋತೆ;
ತಿಳಿವೆಚ್ಚರಿಸಿತು: ನಡೆ ನಡೆ ದಾರಿಗ,
 ಅವಳೆಟುಕದ ತಾಳೆಯಮೋತೆ! ೨೨೦

"ಥೂ! ನನ್ನ ಮುಟ್ಟಬೇಡಿ!"
 "ಮುಟ್ಟಿದೆನೆ? ಮುತ್ತಿಟ್ಟೆ ನನ್ನ."
"ಸೋಕಿದಂತಾಯ್ತಲ್ಲವೇ?"
 "ತುಟಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಲ್ಲ ಚಿನ್ನ." ೨೨೧

ಕೌಪೀನ ಮಡಿಸಿಡುವ ಮಗನ ಕೇಳಿದ ತಂದೆ:
ಏತಕೀ ಕೌಪೀನ?"
ಮಗನು ಹೇಳಿದ : "ನೀನು ಅಜ್ಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುದನೆ
ಮಾಡುತಿಹೆ ನಿನಗೆ ಜೋಪಾನ." ೨೨೨

ನಕ್ಕರೆ ಜೀವನ ನಂದನವನವೈ,
ಅತ್ತರೆ ಅದುವೆ ಶ್ಮಶಾನ.
ನಿಕ್ಕುವಮೀ ನುಡಿ: ನಗುತಿರು, ಜೀವವೆ,
ಬಿಡು ಬಿಡು ದುಮ್ಮಾನ. ೨೨೩

ಕಿಟಕಿ ಬಾಗಿಲುಗಳ ಮುಚ್ಚು
ಹಿಡಿಯಲಿ ಏಕಾಂತದ ಹುಚ್ಚು
ಹೊರಬೆಳಕನು ಹೊರಕಟ್ಟು
ತೆರೆಯಲಿ ಒಳಬೆಳಕಿನ ಗುಟ್ಟು. ೨೨೪

ಪದವಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳಿಗೊಪ್ಪುವುದು ಸೊಗಸುಡುಪು,
ಮಾನ ಮುಚ್ಚಲು ಸಾಕು ತುಂಡು ಬಟ್ಟೆ;
ವಿಧವಿಧದ ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯಗಳು ನಾಲಗೆ ರುಚಿಗೆ,
ಸಾಕು ನಿತ್ಯದ ಊಟ ಹೊರೆಯೆ ಹೊಟ್ಟೆ. ೨೨೫

ನೋಡಿ ನಲಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ ಚೆಂಗುಲಾಬಿಯ ಚೆಲುವ:
ಕಣ್ಣರಳಿಯೆದೆರಳಿ, ಅಡಗಿತ್ತು ಸೊಲ್ಲು;
ಬೇಡಿ ಕೊಯ್ದನು ಗೆಳೆಯ ಹೂವ ತನಗಿರಲೆಂದು:
ಕೆನ್ನೀರ ಬೆಲೆಯ ಕೊಂಡಿತ್ತದರ ಮುಳ್ಳು. ೨೨೬

ಪತ್ರಿಕಾಬಂಧುವಿನ ಛತ್ರಿನೆರಳಲಿ ನಿಲಲು
ಸುಲಭದಲಿ ಸಿಕ್ಕುವುದು ಸುಪ್ರಚಾರ;
ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಡೆದೊರೆವುದಾಮೇಲೆ
ಎಂತಿರುವುದೋ ಏನೊ ನಿನ್ನ ಗ್ರಹಚಾರ. ೨೨೭

ಗಂಗೆಯೇ ಪವಿತ್ರವೆಂದದಮಿಂದು ಪೂಜಿಸಲು
ಕಾವೇರಿ ಮುನಿಯುವಳೆ? ಮುಂಬರಿವಳು;
ಕಾವೇರಿಯೇ ಪೂಜ್ಯೆಯೆಂದವಳ ಪೂಜಿಸಲು
ತುಂಗೆ ಮುನಿಯುವಳೆ? ನಿಲದೆ ಹರಿಯುತಿಹಳು. ೨೨೮

ನಿನ್ನ ನಂಬಿದ ದೈವ ಗುರುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸು:
ಅನ್ಯ ದೈವಾನುಗ್ರಹದ ಭೀತಿ ಯೇಕೆ?
ಅನ್ಯದೈವದ ನಿಂದೆ ನಿನ್ನ ದೈವಕೆ ನಲಿವೆ?
ಹೊಳೆ ಹತ್ತು ನೀರ್ ಒಂದು; ಅಂತೆ ದೈವ. ೨೨೯

ಸಿದ್ಧಶೈಲದ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆದಿರುವ ವೃಕ್ಷವನು
ಕಾಣುವರೆ ಬೇಕು ಎತ್ತರ ಮೇಲು ನೋಟ;
ಕೆಳಗು ನೋಟದ ಕುಬ್ಜ ಹೆಳವ ಮಂದಿಗೆ ಎಂದೂ
ಕಾಣುವುದು ತಪ್ಪಲಿನ ತೃಣದ ಕೂಟ. ೨೩೦

ತಂಗಿಯೌತನದ ದಿನದಿ, "ಅಕ್ಕ ಸತ್ತಳು"–ಸುದ್ಧಿ;
ತಂದೆ ಕಣ್ಣುಚ್ಚುತಿರೆ ಪುತ್ರೋತ್ಸವ;
ಜಯ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ, ಫೇಲ್ ಮಗ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲಿ:
ಹುಟ್ಟು ತೊಟ್ಟಿಲಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದೆ ಶವ. ೨೩೧

ರೆಂಬೆಕೊಂಬೆಗಳಿಂದ ಕವಲು ಕೊನೆಯಿಂದ
ರಮ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಮರದಲ್ಲಿ ಪಶು ಪಕ್ಷಿ;
ಇಂಬು ಪಡೆದಿದ್ದು ತುಂಬಿದಾಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ
ಒಂಟಿ: ಒಣಮರಕಿನ್ನು ಕೊಡಲಿ ಸಾಕ್ಷಿ. ೨೩೨

ಮುಗ್ಧತೆ ಮಲಗಿದೆ ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ–
ಚಾಪೆಯಲ್ಲವೋ–ಆಲದೆಲೆ–
ದುಗ್ಧಾಂಬುಧಿ. ಧೂಪ ಸರಿತ ಸ್ಥಲವೆ–
ದ್ವಾಪರ ಶಿಶುವಿನ ಕಲಿಯುಗ ಲೀಲೆ. ೨೩೩

ಪರಮಾತ್ಮನುಂಟೆಂಬ ಪರಮಾತ್ಮನಿಲ್ಲೆಂಬ
ವಾದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಪ್ರೇಮ ಮಂತ್ರ–
ಜಗದ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಒಂದೆ ಬಾಂಧವ್ಯದಲಿ
ಬಿಗಿದು ಮೂಲದಲಿರುವ ತಾಯ್ತಂದೆ ಶಕ್ತಿ. ೨೩೪

ಹಿಮದ ಬೆಟ್ಟವನೇರಿ ಸುತ್ತ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ
ಬಿತ್ತರದ ನೋಟ ಚೆಲುವಿನ ಸಾಗರ;
ಸಮನಲ್ಲದಿರಲೇನು? ಕಿಟಿಕಿ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ
ಕಂಡ ದೂರದ ಬೆಟ್ಟ ಚೆಲುವ ಚಿತ್ರ. ೨೩೫

ಕತ್ತು ಬಗ್ಗಿಸಿ ನಡೆವ ಸಂಭಾವಿತನ ಕಂಡು
"ನಗನಾಣ್ಯ ಹುಡುಕುವಿರಾ?"–ಕೇಳಿದನು ಕುಹಕಿ;
ಎತ್ತದೆಯೆ ತಲೆಯನವನುತ್ತರಿಸಿದನು ಹೀಗೆ:
"ಕಣ್ಣು ಕೆಟ್ಟನು ಗೆಳೆಯ, ನಾನು ಅವಿವೇಕಿ." ೨೩೬

ಹೂತ ಹೆಣ ಅದನೇಕೆ ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದು ನೀ–
ನದರ ಮೂಳೆಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುವೆಯೊ ಮೂಢ!
ಅಜಾತಭ್ರೂಣ ಸ್ವರೂಪದ ಪರೀಕ್ಷೆಯದೇಕೆ?
ಕಣ್ಣೆದುರ ಸಸ್ಯಶಿಶುಗೆ ನೀರಿನಲುಣಿಸನೋಡಾ! ೨೩೭

ಇದ್ದಕಿದ್ದಂತೆಯೆ ತಟ್ಟನೆ ಅರಿತು ಬೀದಿಯ, ಮನೆಗಳ ವಿದ್ಯುತ್‌ದೀಪ
ಸದೊಂದೇ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತಿದೆ ಕಿವಿ–ಕಣ್ಣಿನ ದ್ವಾರಾ
ಕಪ್ಪನೆ ರಾತ್ರಿಯ, ತಾರಾ ನೇತ್ರಿಯ, ಕೂದಲ ಕಡಲು
ಆಯಿತು ಕಾಣುವಜಗವೆಲ್ಲವ ನುಂಗುವ ರಕ್ಕಸಿಯೊಡಲು. ೨೩೮

ಕಟ್ಟು ಕಳಚಿದ ನಾಯಿ ಹೊರಚಾಚಿ ನಾಲಗೆಯ
ಕಂಡ ಹೊಲಸಿಗೆ ಮೂತಿಯಿಕ್ಕುವಂತೆ
ಬಿಟ್ಟು ನಯನೀತಿಯನು ಹರಿಯಬಿಡುವನು ಮಾನವ
ದುಷ್ಟ ಹೇಸಿಗೆಗೆ; ಅವಗಿಲ್ಲ ಚಿಂತೆ. ೨೩೯

ಹೂಗಿಡದ ಹಿತ್ತಲಲಿ ತಿಪ್ಪೆಗುಂಡಿಯ ಬೆಳಸೆ
ಹೂಗಂಪನಟ್ಟುವುದು ತಿಪ್ಪೆನಾತ
ಬೇಗ ತಾನಾಗುವುದು ತನ್ನೊಂದು ದುರ್ಗುಣವೆ
ಗುಣಗಣವ ಮುಸುಕೆ ಗುಣವಂತ ಕುಖ್ಯಾತ ೨೪೦

ಮಾನಸ ಸರೋವರದ ಮೇಲೆ ಹಾವಸೆ; ಅದನು
ಕೈಗಳಿಂದತತ್ತ ಸರಿಸೆ, ಚಣಮಾತ್ರ
ಕಾಣುವುದು ತಿಳಿನೀರು, ಒಳನೋಟ; ಕೂಡುವುದು
ಮತ್ತೆ ಹಾವಸೆ: ಹೀಗೆ ಮಾಯೆಯ ಪಾತ್ರ. ೨೪೧

ಉಚ್ಚ ಪದವಿಯಲಿರಲು ಎಲ್ಲರೂ ಕೆಳೆಯರೆ
ತುಚ್ಛನಗುವನೊಮ್ಮೆ ಪದಭ್ರಷ್ಟನಾಗೆ
"ಉಚ್ಚಕಂಠದಿನುಲಿವ ಕೋಗಿಲೆಯು ನೀನಯ್ಯ"
ಎಂದೆಲ್ಲ ಹೊಗಳಿದರಿಗವನಿಂದು ಕಾಗೆ! ೨೪೨

ತಿನ್ನುವನ್ನದ ಗುಣವೆ ಮೈಗುಣದ ಗುಣವಯ್ಯ
ಮೈಯ ಗುಣವೇ ಮನೋಧರ್ಮಕಾರಿ:
ಇನ್ನಿಂಥ ಮನವೆ ನಮ್ಮಯ ಕೃತಿ ಪ್ರೇರಕವು
ಕೃತಿಸಮಷ್ಟಿಯೆ ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರಿ ೨೪೩

ಒಳ್ಳಿತಹ ಉಡುಪುಟ್ಟ ಮಳ್ಳನಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ
ಕದ್ದುಡುಪನುಟ್ಟ ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಕೈಮುಗಿತ
ಸುಳ್ಳಿನಲಿ ಮುಳುಗಿರುವ ಸೂಟುಧಾರಿಗೆ ನಮನ
ಬುದ್ಧಿ ಸಿದ್ಧಿಯ ಸರಳ ಉಡುಪಿಗುಗಿತ. ೨೪೪

ಫಲಭಾರದಿಂದ ಜಗಿಯುವ ಕೊಂಬೆ ಬಾಗುವುದು
ಬಾಗುವುದೆ ಹೀಚಿಡಿದ ಕೊಂಬೆ ರೆಂಬೆ;
ತಲೆ ಬಾಗುವನು ತಾನೆ ವಿದ್ಯಾವಿಶಾರದನು.
ತಲೆನಿಮಿರಿ ತಿರುಗುವನು ಬರಿ ಬಟ್ಟೆ ಬೊಂಬೆ. ೨೪೫

ನೂರು ಕ್ಯಾಂಡಲ್‌ಶಕ್ತಿಯಾ ಬೆಳಕಿನಲಿ ಸೊಡರು
ಮಂಕಾಗಿ ಕಾಡುವುದು ಬಹಳ ಸಾಜ
ಆರಿಸಾ ಬೆಳಕನ್ನು : ಸೊಡರ ಕುಡಿದೀಪದಲಿ
ಕಾಣು ಮೆರೆಯುವುದೆಂತು ಅದರ ತೇಜ. ೨೪೬

ಬದುಕು ದೇವರ ವರವೊ ಹದಗೆಡಿಸಬೇಡದನು
ತುದಿಮೊದಲವರೆಗದನು ಅನುಭೋಗಿಸು
ಒದಗಿದರೆ ದುಗುಡ ದುಮ್ಮಾನಗಳು ನಡುನಡುವೆ
ಎದೆಗೆಡದಿರವು ನಡುವೆ ತೇಲುಮೋಡಗಳು. ೨೪೭

ಕೇದಗೆಯ ಬನದಲ್ಲಿ ಉಂಟು ಹಾವಿನಕಾಟ
ಸಾಧು ಸಜ್ಜನರ ಬಳಿ ಖೂಳರಂತೆ
ಬಾಧೆ ಹಾವಿಂದಿರದು ಕೇದಗೆಯ ಪರಿಮಳಕೆ
ಸಜ್ಜನಕೆಯಪಕೀರ್ತಿ ಖೂಳರ ಜೊತೆ. ೨೪೮

ಕೆಸರ ತುಳಿಯುವುದೇತಕ್ಕೆ? ಕಾಲು ತೊಳೆಯುವುದೇಕೆ?
ಕೆಸರ ಕಂಡೆಡೆ ಸುಮ್ಮನಿಹುದೆ ಮೇಲು.
ಹುಸಿಕರೊಡನಾಟವದು ಕೆಸರ ತುಳಿದಂತಕ್ಕು
ತುಸು ತುಸವೆ ಹೂತು ಸಿಲುಕುವುದು ಕಾಲು. ೨೪೯

ನೆರೆಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದಂದು ನೀ ಸುಮ್ಮನಿರೆ
ಅರೆಗಳಿಗೆಯಲ್ಲೂಟ ನಿನ್ನ ಮನೆಯದಕೆ
ಹೆರರ ಕಷ್ಟಕೆ ನೀನು ನೆರವು ನೀಡದೆ ನಡೆಯೆ
ಕೊನೆಗೊಂಟಿತನ ವುಪೇಕ್ಷೆಗಳೆ ನಿನಗೆ! ೨೫೦

ಕಂಪುಳ್ಳ ಪುಷ್ಪ ತಾನ್ ಕಿರಿದಾದರೂ ಕೂಡ
ಅದರಿರವ ನರುಹಲೇತಕೆ ತುತೂರಿ;
ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಹೂವು ಬಳಿಯೆ ಇದ್ದರು ಸಹಿತ
ಅದ ತೋರೆ ಬೇಕದರ ಬಣ್ಣದ ನಗಾರಿ. ೨೫೧

ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲ ಕೆಸರಿಗೇ ಎಳೆಯುವುವು
ದುಷ್ಪಾಕ ಮೊಸಳೆಯೆಂದಲೆ ಕಡೆಗೆ ಸಾವು,
ನೆಟ್ಟನೆಯ ಕೆಲಸಗಳು ನಂದ ಗೋಕುಲಕೊಯ್ದು
ಕರೆವವಮೃತವ ಕೃಷ್ಣ ಕಾವ ಗೋವು. ೨೫೨

ಕಾವ್ಯದಲಿ ಬೇಕು ಕೆಲವರಿಗೆ ಪ್ರಾಸ ಹಲವರ್ಗೆ
ಕಚಗುಳಿಯಹಾಸ, ಸುಶ್ರಾವ್ಯ ತೋಷ;
ಸೇವ್ಯಕೆಲವರಿಗೆ ಕಾವ್ಯದಲಿ ಉಪದೇಶ;
ಇಂತೋದುಗರಲಿ ಹಲವಂದ ವ್ಯತ್ಯಾಸ. ೨೫೩

ಬೇಸಗೆಯ ಬೇಗೆಯಲಿ ಮೈಬೆವರಿಡುತ್ತಿರಲು
ಎಷ್ಟುಹಿತ ತಂಗಾಳಿ ಬೀಸಿಲಾಗ
ಆಶೆ ಬತ್ತಿದ ಬಾಳ ಮರಳುಗಾಡಂಚಿನಲಿ
ಭರವಸೆಯ ಹಸಿರೆಸೆಯಲೆಂಥ ಯೋಗ! ೨೫೪

ಎಲ್ಲವಳಿಯಲು ಕೊನೆಗೆ ಉಳಿಯುವುದೇನು ಏನು? ಅದ
ಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುವದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳುವುದು,
ಬಲ್ಲವರ ಮಾತಿದನು ಸಲ್ಲಲಿತದನುಭವಕೆ
ತಂದಾತ ತಾನು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನು. ೨೫೫

ಕೇಳದಿಹ ದನಿಯಿಹುದು ಕೇಳದನು ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು
ಬಲ್ಲೆಯಾ ನೀನದರ ಹುಟ್ಟ ಗುಟ್ಟ
ಆಳದಾಳದಲೆದೆಯ ಹೆಗ್ಗಡಲಿನಲಿ ಮುಳುಗಿ
ಆಲಿಸವನದು ನಿನ್ನದಿದು ದನಿಯ ಗುಟ್ಟು. ೧೫೬

ನಾವು ನಾವೇ ನಾವೆ ಭವದ ಹೆಗ್ಗಡಲಿನಲಿ
ನಮ್ಮ ಕೈಲೇ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸಾವು
ಜೀವಿಪಾಸೆಯ ಹಿಡಿದು ದೈವಕ್ಕೆ ಶರಣಾಗಿ
ಪಯಣಿಸಲು ಸಿಕ್ಕುವುದು ಕೊನೆಯ ಠಾವು. ೨೫೭

ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿರಬೇಕೆ? ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಕಲಿ:
ನಿನ್ನ ಕೈಕಾಲೆರಡು ದೇವರ ವರ
ಯಂತ್ರವಾಗುವೆಯೇನು? ನಡಸಲಿತರರು ನಿನ್ನ?
ನಂಬು ನೀ ನಿನ್ನನ್ನೆ ಬೇಡಿತರರ. ೨೫೮

ನಾಯಿಜಗಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ; ಇದು
ಬೀದಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಿತ್ಯ ದೃಶ್ಯ;
ಹೇಯಕೃತ್ಯದ ಜನರ ನಾಯಿನಡತೆಯನಿನ್ನು
ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಲು ಬೇಕೆ? ಅದನವಶ್ಯ. ೨೫೯

ರಾಮನಂತಾಗದೆಯೆ ಕೃಷ್ಣನಂತಾಗದೆಯೆ
ಬುದ್ಧನಂತಾಗದೆಯೆ ಅವರ ನೆನೆಯೆ
ಫಲವೇನು? ಅವರು ತೋರಿದ ದಾರಿಯಲಿ ನಡೆಯೆ
ನೀ ರಾಮ ನೀ ಕೃಷ್ಣ; ನಂಬು ನಂಬು. ೨೬೦

ಹಂಡಕುಡುಕನಿಗೆ ಸವಿಹಾಲು ರುಚಿಸುವುದೇನು?
ರಂಡೆಯನ್ನೊಲಿದವಗೆ ಹೆಂಡತಿಯು ರಮಿಸುವಳೆ?
ಹೊಂಡಗೆಸರಲಿ ಮುಳುಗಿ ನಲಿನಲಿವ ಮಹಿಷನಿಗೆ
ಕಂಡರೂ ತಿಳಿಗೊಳದ ನೀರು ಸೊಗಸುವುದೆ? ೨೬೧

ತಲೆಗೆ ಬಂದುದು ಬಾಯ್ಗೆ; ಬಾಯ್ಗೆ ಬಂದುದು ಕೈಗೆ;
ಕಯ್ಯ ತಡೆಯಲು ಮತ್ತೆ ಕೈಗಾಗದು;
ಕಯ್ಯಲಿರುವುದು ಕಯ್ದು; ತಲೆಯದರ ಚಾಲಕ
ತಲೆಯ ತಡೆಹಿಡಿಯುವಂಕುಶ ವಿವೇಕ. ೨೬೨

ಹಣ್ಣೆಲೆಯೆ! ಏಕಂಟಿಕೊಂಡಿರುವಿ ಇನ್ನೂ ಮರಕ್ಕೆ?
ಮರಕ್ಕೂ ನಿನಗೂ ಬೆಳೆದ ನಂಟು.
ಚಿನ್ನ ಚಿಗುರಿಗೆ ಸಲಲಿ ನಿನ್ನ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ;
ಬೀಳು ಮಣ್ಣಿಗೆ; ಲಾಭ ಚಿಗುರಿಗುಂಟು! ೨೬೩

ಪುಸ್ತಕವ ಹಸ್ತ ಮಸ್ತಕದ ಒಡವೆಯಮಾಡಿ
ಮೆರೆದಾಡೆ ತಲೆಯ ತುಂಬುವುದೆ ತಿಳಿವು?
ಶಸ್ತ್ರಗಳ ಬೀದಿಯಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿದರೆ
ಸೇನೆಗೊದಗುವುದೆ ರಣರಂಗದಲಿ ಗೆಲವು? ೨೬೫

ಪ್ರಿಂಟಿಂದ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗೆ ತಪ್ಪುಗಳು ಹೆಚ್ಚುವುವು
ಗಂಟಾಗತೊಡಗುವುವು ಪಾಠ ರೂಪ
ಘಂಟರಾದರ ಕೈಗೆ ಕರಡುತಿದ್ದುವ ಕೆಲಸ;
ಅಂಟಿದೆ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣಕೆ ಶಾಪ. ೨೬೬

ನೀಳಗುಹೆಯನು ನೀನು ಪಯಣಿಸುವೆಯಾ ಧೀರ?
ಸುತ್ತು ಬಳಸಿನದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವಿರುಳು:
ಸಾಲುಸಾಕ್ಷಿಗಳಿಹವು ಹೆಜ್ಜೆಗುರುತುಗಳಲ್ಲಿ
ಅದ ಹಿಡಿದು ಸಾಗು ನೀ ಗುರಿ ತಲುಪಲು. ೨೬೭

ಆಕಾಶವಾದುಂಬೊಲವು ಈಜುಗೊಳ ಕಡಲು
ನಕ್ಷತ್ರ ಜಪಸರವು ಮುಗಿಲ ಜಡೆಯು;
ಏಕಾಂತದೊಳಗಿವಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಿಂಚರವು
ಯೋಗಧನ್ಯತೆಗಿದುವೆ ಕಟ್ಟಕಡೆಯು. ೨೬೮

ಸೌಗಂಧಪುಷ್ಪ ತಾನೆಲ್ಲಿಯೇ ಅರಳಿರಲಿ
ದೂರಕ್ಕು ಪಸರಿಸುವುದದರ ಕಂಪು;
ಜಗದೊಳಾವುದೋ ನಾಡಿನಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದಿರಲಿ
ಹರಡುವುದು ಸತ್ಕವಿಯ ಹೆಸರ ಕಂಪು. ೨೬೯

ಮೂಡು ಮುಳುಗುಗಳೆರಡು ಹಗಲು ಇರುಳುಗಳೆರಡು
ನಲಿವು ನೋವುಗಳೆರಡು ಸಗ್ಗ ನರಕ:
ನೋಡಲಿಕೆ ಕಣ್ಣೆರಡು ಮಾಡಲಿಕೆ ಕೈಯೆರಡು
ನೆರಳು ಬೆಳಕುಗಳುಂಟು ಜಗವಿರುವತನಕ. ೨೭೦

ತೇರನೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೇನು ಮುಂದೇನು
ಎಲ್ಲಿ ಕೈ ಹಾಕಿದರೂ ಒಟ್ಟಿನೆಳೆತ;
ಹೋರಾಟವೇಕೆ ಜೀವನ ರಥೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ?
ನಿಂತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಾಗು ನೀ ಕೃತಾರ್ಥ. ೨೭೧

ಒಂಟಿಯಾಗಿಯೆ ಹುಟ್ಟು ಒಂಟಿಯಾಗಿಯೆ ಸಾವು
ಒಂಟಿಯಾಗಿರಗೊಡದು ಋಣಬಂಧಜಾಲ
ಗಂಟು ಹಾಕಿಹುದಲ್ತೆ ಜೀವಜೀವದ ನಂಟು
ತೀರಸಲೆ ಬೇಕು ಹಿಂದಿನ ಸಾಲ ಸೋಲ. ೨೭೨

ಬದುಕ ಹೇಳುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಕಲೆ ಪರಮಪೂಜ್ಯಗಳು
ಬದುಕಲೆಂದೇ ತಾನೆ ಹುಟ್ಟು ನಮಗೆ
ಅದನು ಬಿಡು ಇದನು ಬಿಡು ಎಂದೊರಲ್ವ ಕಗ್ಗಗಳ
ಗೊಡವೆಯೇಕವುಗಳನ್ನೊಟ್ಟು ಪೊಲೆಗೆ. ೨೭೩

ಮುನ್ನೀರಿನಾಚಮನಕಾಗಬೇಕೆ ಅಗಸ್ತ್ಯ?
ಚೆನ್ನಚೆಲುವನು ಸವಿಯೆ ಸಂಗವೇಕೆ?
ಅನ್ನದೂಟಕ್ಕೇಕೆ ಚಿನ್ನ ಬಳಿತದ ತಳಿಗೆ
ತನ್ನತನವರಿಯೆ ಹೊರಗಾಣ್ಕೆಯೇಕೆ? ೨೭೪

ಬೆಳವಳಿಯಿರುವೆಡೆಯಲಿಹುದು ಜೀವಸೆಲೆ
ಜೀವವಿರುವಲ್ಲೆಲ್ಲ ಆತ್ಮಸಂಗ
ಚಲನ ಜೀವಂತಿಕೆಯ ಕುರುಹು; ನಿಲ್ಲಲು ಚಲನೆ
ಜೀವವಣಗುವುದಾತ್ಮ ತೇಜರಂಗ. ೨೭೫

ಆಚಾರ ಬೇಕು ಸುವಿಚಾರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ
ಸುಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗಲಿಕೆ ಸರ್ವಕಾಲ
ಸೂಚಿಪರ್ಥಕೆ ಶಬ್ದಸಂಗಡಿಕೆ ಬೇಕಲಾ;
ಫಲದ ಚೆಲುವಿಕೆಯದರ ವರ್ಣಜಾಲ. ೨೭೬

ನೋಡಲಾಗದ ವಸ್ತು ನುಡಿಯಲಾಗದ ವಸ್ತು
ಅರಿವಿಗೆಟಕದ ವಸ್ತು ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮ.
ಕೂಡಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಹೂಡಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಲಿ
ಗೋಚರಿಸುತಿಹ ಬಂದು ಹತ್ತಿರಕೆ ನಮ್ಮ. ೨೭೭

ಕೋಪ ಬರುವುದು ಸಹಜ; ಅದ ತಡೆವುದತಿ ಕಷ್ಟ;
ಕೋಪಾಗ್ನಿ ಭುಗಿಲೆದ್ದು ಸುಡುವ ಮುನ್ನ
ಮಡದಿಯನು ಕರೆದು ದುರದುರನೆ ನೋಡಿ ಬಡಿಸೆನ್ನು
ಜಠರಾಗ್ನಿಗೊಂದಿಷ್ಟು ಹಾಕು ಅನ್ನ. ೨೭೮

ಸೂರ್ಯ ಮೂಡುವುದುಂಟೆ ಮತ್ತೆ ಮುಳುಗುವುದುಂಟೆ?
ಮೂಡು ಮುಳುಗುಗಳನ್ನು ಕಾಣುವೆವಲಾ;
ಕಾರ್ಯವೆಲ್ಲಕು ಇಹುದು ಒಂದೊಂದು ಕಾರಣವು
ಕಾರ್ಯಕಾರಣಕೂ ಉಂಟೆ ಕಾರಣವು? ೨೭೯

ಒಂದು ನುಡಿ ನುಡಿಯಲಿಕೆ ಎರಡು ಸಲ ನೋಡಣ್ಣ
ನೆನೆ ನಿನ್ನ ನಾಲಗೆಯ ಎರಡು ಕಣ್ಣ
ಕಂಡರೂ ಕಾಣದಂತಿದ್ದು ನೀ ಹರಟುವರೆ
ಬಯಲಾಗುವುದು ನಿನ್ನ ಎರಡು ಬಣ್ಣ. ೨೮೦

ಶಾಂತಿ ಕಾಡೊಳಗಿಲ್ಲ; ಅಲ್ಲ ಪೇಟೆಯ ಸರಕು;
ಸಾಲ ಕೇಳಲು ಸಿಗದು ನೆರೆಹೊರೆಯಲಿ;
ಭ್ರಾಂತಿಯೇತಕೊ ಮದ್ಯದಮಲಿನಲಿ ಇದೆಯೆಂಬ.
ಬೆಣ್ಣೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಘೃತಕಲೆವೆ ಹುಂಬ! ೨೮೧

ಹೊದ್ದು ಸುಖದುಃಖಗಳನೊದ್ದು ಕೊರೆಚಿಂತೆಯನು;
ಸದ್ದುಗದ್ದಲವಿರದೆ ಮನದೋವರಿಯೊಳು
ನಿದ್ರಿಸುತ್ತೆಚ್ಚರದೊಳೆಲ್ಲರೊಡ ಬೆರೆಯುತ್ತ
ಭದ್ರ ನೂರ್ ಕಾಂಬನವನರಸು ಅಳು. ೨೮೨

ಜಂಗಮ ಫಕೀರ ಹರಿದಾಸರೆಲ್ಲರಿಗೊಂದೆ
ಸಮ ಭವದಲಿ ಭಿಕ್ಷೆ ನೀಡಲಹುದು;
ಅಂಗಪೋಷಣೆಗಾಗಿ ಬಹ ತಿರುಕರವರಲ್ಲ
ದೇವ ನಾಮಾಮೃತವಕಿವಿಗೆರೆವರು. ೨೮೩